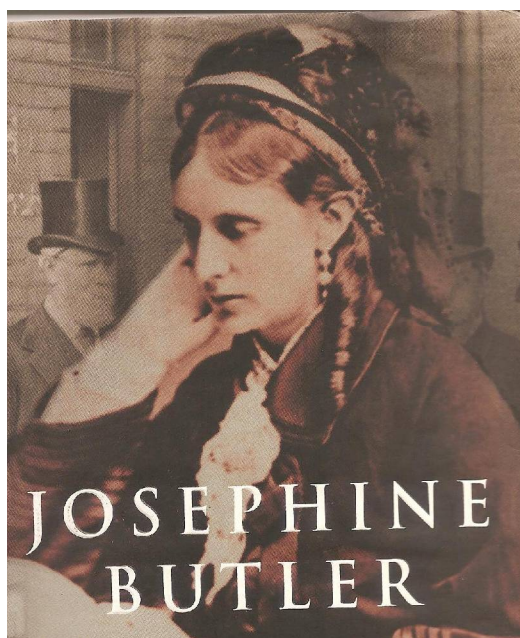

הסוציאל דמוקרטיה במערב אירופה 1875 - 2000

מספר הקורס: 12015

ג'וזפין בטלר

כיצד שינה מאבק של אישה אחת, לביטול
מיסוד הזנות באנגליה של המאה ה - 19,
את מעמדן של נשים, בנות המעמד הנמוך.

מוגש ל: ד"ר עידית גיל

שם: עידית הראל שמש

ת.ז.: 027769645

תאריך: מרץ 2010

תוכן עניינים :

3	מבוא .....
5	הרקע להחלטתה של ג'וזפין לצאת למאבק .....
5	הרקע המשפחתי ותחילת הפעילות החברתית למען נשים בזנות .....
7	ג'וזפין פועלת להעלאת מעמדן הנמוך של הנשים באנגליה .....
7	נשים נשואות ושאינן נשואות .....
9	עוני .....
10	רעב לחינוך והשכלה לנשים .....
13	המאבק במיסוד הזנות .....
13	החוק למניעת התפשטות מחלות מידבקות - Contagious Diseases Act .....
15	עבדות לבנה .....
17	בחינת המצב באירופה והקמת הפדרציה הבינלאומית .....
19	סחר בילדות, ילדים, נערות ונערים .....
22	הניצחון הגדול: ביטול החוק .....
23	המאבק מגיע עד להודו .....
25	שנות פעילותם האחרונות של ג'וזפין וג'ורג' בטלר .....
26	ג'וזפין בטלר ורעיונות הסוציאל דמוקרטיה באנגליה .....
26	התפתחות הסוציאל דמוקרטיה באנגליה .....
27	מליברליזם לסוציאל דמוקרטיה .....
29	סיכום .....
31	ביבליוגרפיה .....

מבוא:

השינוי המשמעותי במצבן של הנשים החל במאה ה-19, כאשר החלו לקום התנועות לביטול העבדות בארה"ב, בצרפת ובאנגליה. בתנועות השתתפו גם נשים אקטיביסטיות. בשנת 1840 התקיים כנס לביטול העבדות בלונדון שבו לא הסכימו לתת לנשים האקטיביסטיות זכויות של נציגים, ובכך הציתו את הקמת הארגון הפמיניסטי הראשון של נשים בארה"ב. פקטור נוסף היה ההתגייסות של נשים רבות מקרב הבורגנות למפעלים פילנתרופיים כגון "הצלת" נשים בזנות או עזרה כספית לנשים חד הוריות.¹

באנגליה הויקטוריאנית נדרשו ארגונים רבים כדי להשיג ולהילחם עבור קידום מעמדן של הנשים בחברה, אם זה בחינוך עבור נשים, שיפור תנאי התעסוקה, שוויון תעסוקתי, שיפור ושינוי זכותן של נשים לקניין ואחזקת רכוש, התנגדות למיסוד הזנות ומאבק להשגת זכות בחירה לנשים.²

האישה בזנות סימלה את כל הרוע והיעדר מוסריות האפשריים. ראו בה את הסיבה להידרדרות המוסרית של האנשים איתה באה במגע וכמפיצה של מחלות. הקמפיין אותו התחילה ג'וזפין בטלר, נגד מיסודה של הזנות, סחר בילדות ונשים, והמוסר הכפול ביחס למין, חשוב ביותר בנרטיב של החתירה של ארגונים להשגת אמנסיפציה של נשים בכל אירופה. תנועתה של ג'וזפין הובילה נשים וארגונים להבנה כי יש להילחם במבנה הפטריארכאלי, לא רק במובנים פורמאליים של השגת זכות הבחירה ושיפור הזדמנויות חינוך עבור נשים, אלא כשינוי תודעתי חברתי ערכי.³

ג'וזפין היתה ליברלית בגישתה כלפי סוגיית המין. כנוצרייה אדוקה האמינה בקיום יחסי מין רק במסגרת מערכת של נישואין, אך סברה שכל אחד רשאי לפעול עפ"י הבנתו ושאסור למדינה לחדור לתחומי הפרט. יחד עם זאת, הקמפיין שלה הצביע על החדירה הפולשנית של המדינה באמצעות המשטרה, לגופן ונפשן של נשים, בצורה כ"כ ברוטאלית, ושבמשוואת הזנות אמנם מעורבים שני המינים, אבל אלו רק הנשים שמשלמות את המחיר. ג'וזפין הקדימה את זמנה, השילוב של אמונה נוצרית עם עקרונות ליברלים מתוך מחשבה פמיניסטית לא היה נפוץ באותה תקופה.⁴

עבודה זו תתאר את מאבקה של ג'וזפין בטלר לקידום מעמדן של הנשים בכלל ושל הנשים בזנות בפרט, באנגליה של המאה ה-19. פועלה של ג'וזפין החל בתחום קידומן של נשים להשגת חינוך והשכלה, כשראתה כי הבורות והדיכוי שהיה נהוג כלפי נשים הובילו נשים רבות לעוני ורעב ומשם הדרך לזנות קצרה. כשהחלה לפעול למען נשים בזנות ואף הקימה בביתה מקלט שיקומי לנשים פגועות, העמיקה את פעילותה בנושא והחלה לפעול לביטולו של החוק למחלות מידבקות שנוצר

---

¹ ל. גרינפטר גולד, "מדוע נשים עוסקות בזנות", www.criticalpedagog.org.il

² J. S. Pedersen, "Liberal ideals and feminist organization in Victorian England: One cause or many?" *History of European Ideas*, Vol.19, Issues 4-6, (1994), p.733.

³ A. Summers, "Which Women? What Europe?", *History Workshop Journal*, Iss. 62, (2006), p. 220.

⁴ *ibid*, p.217

כתוצאה מרצונה של המדינה לעצור את מגיפת הסיפיליס בקרב חיילי הצבא הבריטי, על חשבון גופן נפשן וחייהן של הנשים בזנות שעברו התעללות קשה כאשר נלקחו בכפיה לעבור בדיקות לאיתור מחלות מין, וכשנתגלו כנגועות נשלחו לבידוד מתמשך ואכזרי. עבודה זו תראה כיצד הביאה גיוזפין לביטול החוק והביאה לשינוי ההתייחסות כלפי נשים בזנות באנגליה, באירופה ואפילו בקולוניות הבריטיות הרחוקות.

בחלקה האחרון של העבודה אנסה לקשר בין מאבקה של גיוזפין לרעיונות הסוציאל דמוקרטיה. אמנם המפלגה הסוציאל דמוקרטית התגבשה בשנים מאוחרות יותר לתקופת פעילותה של גיוזפין, אך אטען שלמרות שהיתה ליברלית בתפיסתה, הנושאים שניסתה לקדם, מאבקה עבור בנות המעמד הנמוך והדרכים בהן עשתה זאת, ללא ספק, עלו בקנה אחד עם רעיונות הסוציאל דמוקרטיה.

הרקע להחלטתה של ג'וזפין בטלר לצאת למאבק

הרקע המשפחתי ותחילת הפעילות החברתית למען נשים בזנות

ג'וזפין בטלר נולדה לג'ון וחנה גריי, ב - 1828 במילפילד, ילדה רביעית למשפחה בת 10 ילדים. במשפחה המורחבת הנשים היו חזקות ודעתניות. היא חונכה ע"י אביה, שתמך בשוויון, בהשכלה ותעסוקה עבור נשים, להיות מעורבת פוליטית ולקחת חלק בעשייה החברתית.⁵

אביה של ג'וזפין, היה בין מובילי התנועה האבולוציוניסטית⁶ בבריטניה. העבדות עברו היתה סוג של עיוות מוסרי שסתר כל עיקרון של שוויון, צדק והומאניות. גריי ראה את עצמו מחויב להסיר ממדינתו את הכתם הזה. המדיניות למיגור העבדות יצאה לפועל ב 1833. הניצחון הזה השפיע עמוקות על חייה של ג'וזפין שהזדעזעה במיוחד מהניצול המיני של הנשים מקרב העבדים שהיו נתונות באופן קבוע לשרת ולספק את תשוקותיהם המעוותות של האדונים.⁷

בתקופת חייה באוקספורד נחשפה לדעות הקדומות שהיו מנת חלקם של האינטלקטואלים בשאלות של נשים ומיניות, ויתרה מכך הטרידה אותה שאלת 'המוסר הכפול' שאפיון את המחשבה הויקטוריאנית על מיניות, שראתה את הניסיון המיני של גבר כמשהו טבעי וכצורך ביולוגי, אך באישה, כתכונה לא טבעית ובלתי נסבלת. באוקספורד התחיל מאבקה להשגת שוויון מוסרי ומשפטי עבור נשים ועבור חלשים ועניים.⁸

בשנת 1866 ג'וזפין ובעלה ג'ורג' השתקעו בליברפול. לזוג שלושה בנים ובת. ביתה של ג'וזפין מתה בנסיבות טרגיות וג'וזפין שקעה בדיכאון. מתוך הדיכאון, הרגישה צורך לראות לנגד עיניה מצוקה וסבל גדולים משלה. רק אם תראה זאת, כך חשבה, תוכל למצוא נחמה מעטה למצבה כי תבין שיש נשמות הסובלות יום ולילה כאב וסבל אמיתי ומומש. כשתראה את הסבל תוכל לעמוד מול הסובלים ולהגיד: אני מבינה אתכם גם אני סבלתי בחיי. וכך בהכוונת הכומר הבפטיסטי של ליברפול החלה לבקר ב - Brown Hill Workhouse שהיה מעין עיר סגורה שהכילה 5000 חוסים. המקום היה ממש ממול לבניין האוניברסיטה ושלט ברוב קו הרקיע של ליברפול כנורת אזהרה למה שקורה בפנים.⁹

ג'וזפין החלה את ביקוריה במרתפי העבודה של ה - Oakum, סיבי חבל ישן, מהם היו מתקנים סדקים באוניות עץ. מדובר היה בעבודה משפילה המיועדת לאסירים ועניים. עובדים נוספים בעבודת החבלים היו חסרי בית שבאו לעבוד תמורת קורת גג בלילות הקפואים וארוחה ביום של לחם ומים. אבל יותר מכל, עבודת החבלים היתה מזוהה עם נשים שאין למעשיהם כפרה או

⁵ J. Jordan, *Josephine Butler*, (John Murray, London, 2001), p.7

⁶ אבולוציוניזם - מיגור. בתקופה הנידונה היה כינוי למי שדגל ביטול העבדות.

⁷ *ibid*, p.10

⁸ *ibid*, p.44

⁹ *ibid*, p.60

מחילה ואין להן אפשרויות לשיקום וניתנה כעונש לאימהות לא נשואות ולנשים בזנות - נשים שאף אחד לא רצה בהן כמשרתות ואף מקלט או בית מחסה לנשים שבורות לא רצה לגעת בהן.¹⁰

ג'וזפין ישבה על הרצפה והחלה לאסוף את החבלים, הנשים צחקו על ידיה העדינות. עד מהרה ג'וזפין התחברה עם הנשים, היתה לה היכולת לדבר אליהן בסמכותיות אך ללא התנשאות. נשים שהוגדרו כ'רעות' ונדחו ע"י החברה, היו אליה עדינות וסקרניות. ג'וזפין ידעה כי מעולם לא דיברו אליהן מתוך הבנה ואהבה. הנשים הרגישו לג'וזפין אהבה וחיכו לביקוריה, הן האמינו בטהרת כוונותיה לקרב אותן לאלוהים. מותה של ביתה אווה, היה הכוח המניע של ג'וזפין שמשך אותה אל הנשים שמילאו את ליבה ומחשבותיה. ג'וזפין אף הרחיקה לכת במידת מעורבותה בחייהן של הנשים בזנות ותנאיי מחייתן, כאשר לקחה אליה חמש נשים שהיו חולות במיוחד, ושיכנה אותן בביתה שלה לסעוד אותן ולרפאן כשעל בעלה וילדיה להסתגל למצב החדש. למרות שג'וזפין וג'ורג' היו נוצרים מאמינים, מעולם לא דיברו אל הנשים במונחים של חטא, אלא הרגישו שמוסריות וטוב אנושי באים לפני הכל. הם ידעו שרק אהבה יכולה להביא אדם לידי חרטה והכאה על חטא. יום אחד ישב ג'ורג' עם אחת הנשים והקריא לה פרקים מהברית החדשה, עצרה אותו האישה ואמרה לו, כי אין הוא צריך לקרוא לה מיהו ישו, מאחר והיא כבר ראתה אותו. שאל אותה ג'ורג' איך זה יכול להיות? אמרה האישה: "כאשר לקחת אותי מהמקום שבו הייתי הכנסת אותי לביתך, טיפלת והתייחסת אלי כאילו אני ביתך, אני יודעת שראיתי את ישו"..."¹¹

המצב בליברפול היה בכי רע, ולא היו די מיטות לנשים שרצו להשתקם. מעבר לזה, לא נמצאו מקומות הגונים לנשים בזנות מבוגרות שכבר לא יכלו להשתקם, או לנשים חסרות בית, ואלו היו מסתובבות יחפות ברחובות ומנסות למכור ירקות פגומים וחול שבו היו משתמשים לשטיפת רצפות. ג'וזפין הרגישה כי אלוהים שולח לה סימן לפתוח מקלט כזה בעצמה, בדמות רופא המשפחה, ששמע על פועלה, אמר לה שלו היתה פותחת מקלט כזה, הוא ובנו מתחייבים לבוא לבדוק את השוהות ולממן את כל התרופות. ג'וזפין החלה בפגישות עם נשים שונות מארגונים ומוסדות שונים, פגישות שהביאו אותה לידי הבנה שהתארגנות נכונה של נשים מחזיתות שונות יכולה להוות כוח לשינוי פוליטי וחברתי עבור נשים. רק אז הפכה ג'וזפין בטלר מחובבנית רגישה לסבלן של נשים לדמות פוליטית משפיעה. בתוך שנה הפכה ג'וזפין בטלר ל - President of the North England Council for Promoting Higher Education of Women ובשנה אח"כ שימשה כ Honorary Secretary of the Ladies' National Association for Repeal of the Contagious Diseases Acts.

הישגה הגדול של ג'וזפין, היה בהקמתו של המקלט הראשון לנשים בזנות שהקימה מכספה הפרטי ובו 13 מיטות. למקום קראה: "House of Rest". בעזרת תרומות קטנות הצליחה בטלר לעמוד בהוצאות הכספיות של המקום. הנשים במקום עסקו בתפירה ובתיקון בגדים ישנים, ג'וזפין

---

¹⁰ *ibid*, p.66

¹¹ *ibid*, p.70

סיפקה את החומרים והן עבדו בקצב וביעילות. ג'וזפין סירבה לקבל תרומות כספיות מבני משפחתה וביקשה רק תרומות כגון שמיכות, בגדים ומצעים.¹²

ג'וזפין הנהיגה בבית אוריה של עדינות ואהבה והתנגדה ליצירת כללי התנהגות המבוססים על ענישה כמו שהיו נהוגים בהוסטלים דתיים לנשים שבורות. לאור תחושת השלווה, הביטחון והאהבה בביתה של ג'וזפין, חשבו הנשים המשתקמות שאכן אלוהים שלח אליהן מלאכים, מה שגרם להתחזקות אמונתן באלוהים. עד מהרה שמה של ג'וזפין יצא לפניו, בקרב נשים נטושות ועניות בליברפול. השמועה על האישה שישבה עם הנשים ואספה חבלים ואח"כ לקחה לביתה נשים שבורות לשיקום פיסי, נפשי ורוחני התפשטה, ונשים החלו להגיע אל ביתה בבקשה להיכנס למקלט. הנשים ראו בג'וזפין את מושיעתן. מקרה אחד זכור לה כאשר ילדה קטנה רצה אליה במעלה הרחוב בנעליים קרועות ושפתיים יבשות מספרת לה שהיא יתומה ומזה כמה זמן נמצאת בזנות, או מקרה אחר של אישה תמירה ויפה לבושה היטב שדפקה על דלת ביתה ומספרת שהיא עוסקת בזנות בחדרים שהיא שוכרת עבור "המעמד הגבוה", וכשראתה את ג'וזפין החלה לבכות ללא מעצורים. המקרים היו קשים והסיפורים קורעי לב. ג'וזפין התמודדה עם מקרי מוות רבים בבית המחסה, נשים שמתו ממחלות או נשים שהוכו ע"י לקוחות ונפטרו כתוצאה מהאלימות.¹³

ג'וזפין היתה נכנסת לבתי בושת ללא היסוס ולעיתים היתה מקבלת אינפורמציה על נשים משוטטות ברחובות אותן היתה מחפשת. לנשים היתה אומרת שלפני הכל הן נשים והן יפות ולמרות הבוץ אליו נקלעו הן עדיין נשארו נשים יפות. הנשים שיתפו את ג'וזפין בחייהן מספרות לה על הגברים שקונים את הזנות וג'וזפין שומעת על אנשי עסקים, גברים אמידים ואפילו כמרים. מחשבותיה של ג'וזפין לעיתים נדדו לתחושה שכשהיא פוגשת גברים נדבנים ורמי מעלה בכל מיני אירועים, יכול מאוד להיות שביום אחר הם קונים שירותי מין מאישה בזנות. ג'וזפין שאפה מעבר להחזרתן בתשובה להעניק לנשים יכולות ומיומנויות תעסוקה בחברה הנורמטיבית.¹⁴

ג'וזפין פועלת להעלאת מעמדן הנמוך של הנשים באנגליה

מעמדן של נשים נשואות ושאינן נשואות

הנישואים במאה ה - 19 היו המוסד המרכזי והחזק ביותר שבראש ובראשונה הגדיר ותייג את הנשים בחברה. אישה אשר לא נישאה, אם זה מבחירה או מנסיבות כאלו או אחרות, היתה בבחינת שונה ותויגה כחסרת מזל. לעומת זאת אישה נשואה היתה זוכה ביתרון פוליטי וכלכלי. שאלת הנישואים היתה קריטית עבור נשים הרבה יותר מגברים ומידת ההשפעה על חייהן היתה

---

¹² *ibid*, p.76

¹³ *ibid*, p.81

¹⁴ *ibid*, p.82

טוטאלית. חוסר האיזון הדמוגרפי בין נשים וגברים, הציף את הדאגה לגורלן של נשים רבות שלא יינשאו ובכך חייהן נדונו לסבל, צער, בדידות וחוסר יציבות כלכלית.¹⁵

מייקל אנדרסון במאמרו: "The Social Position of Spinsters in Mid - Victorian Britain" מצא שנשים רווקות היו מסיימות את חייהן עניות הרבה יותר מנשים אלמנות. רבות מהן היו מוצאות את עצמן בבתי מלאכה שונים. אנדרסון כותב כי מקור העוני בחוסר יציבות כלכלית שמקורה בקשייהן להשתלב בחברה.¹⁶

למאבק בחוק למחלות מידבקות היתה חשיבות יוצאת דופן מאחר ולראשונה הוא העלה לסדר היום את נושא העוני והקשר בין נשים שאינן נשואות לחיים של עוני ומצוקה. העיסוק הציבורי בבעיית הזנות דן לא רק בעובדה שנשים שאינן נשואות אינן זוכות ליציבות כלכלית אלא שאין בכלל שוויון הזדמנויות תעסוקתי וחוסר השוויון הזה מוביל נשים שאינן נשואות לחיי עוני.¹⁷

אך גם מצבן של הנשים הנשואות, בתחילת המאה ה - 19, באנגליה (לעומת אירופה) היה קשה. לאישה לא היו שום זכויות. כדי להגדיר את מעמדה המשפטי של אישה נשואה השתמשו בביטוי "Couvert Femme" אישה מכוסה. לא הייתה לה זכות לעמוד בפני בתי המשפט אלא דרך בעלה. לא הייתה לה זכות לחתום על חוזה קניין ולא הייתה לה אפילו זכות על ילדיה שהאפוטרופסות עליהם עברה לידי שאר בשר של בעלה במידה וזה הלך לעולמו לפניו. הסטנדרט המוסרי הכפול הוטבע והוטמע בחוק: אישה בוגדת איבדה את כל זכויותיה. בעלה יכול היה לעזוב אותה מבלי לשלם לה מזונות ורכושה היה נשאר בידיה. בעל בוגד או מתעלל לא נענש. אם אשתו הייתה עוזבת אותו, הוא יכול היה לתבוע את האנשים שאליהם ברחו כדי להסתתר מפניו. אם הוא זנח את משפחתו, אי אפשר היה לתבוע אותו לשלם מזונות אלא על בסיס צו בית משפט לאחר שהאישה תוכיח שאינה יכולה להתקיים לבד. הכאת נשים הייתה חוקית ובלבד שהוכח כי עובי המקל אינו עולה על עובי האגודל של הבעל. ניתן היה להשיג גט רק דרך העברת חוק פרטי בפרלמנט שעלה 1000 פאונד. אף אישה לא הצליחה להעביר חוק כזה.¹⁸

היה זה רק ב - 1857 שהפרלמנט הבריטי העביר חוק ובו מותר לאישה לרשת רכוש ולאישה שבעלה נטש אותה לשמור על נכסיה וממונה. בנוסף, בתי המשפט החלו לאפשר קבלת מזונות וכמו כן החל תהליך שאפשר לנשים גרושות לתבוע בבית המשפט ולחתום על חוזים, יש לציין שעד אז אישה לא היתה זכאית כלל להופיע בבית המשפט כצד בעניין אלא רק כעדה. רק ב - 1882 הושווה מעמדן של הנשואות לנשים שאינן נשואות.¹⁹

¹⁵ P. Levine, "So Few Prizes and So Many Blanks: Marriage and Feminism in Later Nineteenth-Century England", *The Journal of British Studies*, Vol. 28, no.2, (1989), p.150.

¹⁶ *ibid*, p.169

¹⁷ *ibid*, p.171

¹⁸ ל. גרינפטר גולד, "מדוע נשים עוסקות בזנות", www.criticalpedagog.org.il

¹⁹ A. S. Fraser, "Becoming Human: The Origins and Development of Women's Human Rights", *Human Rights Quarterly*, Vol. 21, no.4, (1999), p.867.

עוני

עוני הוא הסיבה הראשונה ומרכזית בגינה פונות נשים לזנות. נשים מכרו את גופן בשביל פת לחם. הרעב הוביל נשים לזנות. אפשרויות התעסוקה היו מוגבלות. נשים ללא השכלה היו עובדות בתעשיית בטקסטיל כתופרות, משש בבוקר ועד עשר בלילה. בשבוע "טוב" היתה יכולה להשתכר 75 סנט בשבוע. המצב הזה לא אפשר קיום, והחמיר כאשר היו ילדים בבית, הזנות היתה פיתרון. עוד סקטור של נשים שהיה מועד להידרדר לזנות, היה נשים שעבדו כמשרתות. אמנם הן נחשבו לבעלות מזל יותר מאלו שמצאו את עצמן בתעשיית הטקסטיל, אבל נשים אלו היו נתונות לפגיעות מינית גבוהה ממעסיקהן. גם נשים אלו היו נתונות למצבי עוני ולחץ בתקופות של הפסקת עבודה אז פגיעותן לשידולן ע"י גורמים שונים לעיסוק בזנות היה גבוה.²⁰

תחומי תעסוקה של נשים בבריטניה ב - 1851:²¹

משרתות - 905,165

תפירת שמלות במדידה אישית - 270,000

תופרות - 72,940

עקרות בית - 12,969

מתוך כל העובדות 1/3 היו מתחת לגיל 20!

ערי האוניברסיטה היו מוקד משיכה עבור בני המעמד הנמוך שעברו לערים במטרה לחפש עבודה. רבים עבדו במקצועות השירות שאינם מצריכים הכשרה כגון משרתים בבתים. גם הנשים שנשאבו לעולם הזנות היו בנות המעמד הנמוך, כפי שאפשר ללמוד מהטבלה הבאה המציגה את עיסוקיהם של הוריהן של הנשים בזנות.²²

Occupations of parents of suspected prostitutes, 1823–94

<u>Father's occupation:</u>				<u>Mother's occupation:</u>	
Auctioneer	1	Furrier	1	Bed maker	4
Baker	1	Gamekeeper	4	Brothel keeper	1
Basket maker	1	Gardener	6	Charwoman	3
Blacksmith	2	Gas worker	1	College helper	1
Boatman	1	Hardware dealer	1	Dressmaker	4
Brewer	2	Horse keeper	1	seamstress	1
Bricklayer	10	Housekeeper	1	Hall keeper	1
Brick maker	1	Laborer	32	Housekeeper	1
Butcher	1	Landlord	3	Lace maker	1
Cabinet maker	2			Landlady	1

²⁰ W. W. Sanger, **The history of prostitution**, (Eugenics Publishing Com. N.Y. 1937), p.328.

²¹ **Ibid**, p. 330

²² P. Howell, "A Private Contagious Diseases Act: prostitution and public space in Victorian Cambridge", **Journal of Historical Geography**, Vol.26, no.3, (2000), p.390.

Carpenter	3	Painter	2	Laundress	14
Carrier	1	Plasterer	1	Nurse	2
Carver and gilder	1	Porter	1	Prostitute	1
Clerk	2	Printer	2	Publican	1
Coach maker	1	Publican	4	Turf seller	1
Coach trimmer	1	Relieving officer	1	Washerwoman	5
Coal porter	1	Saddle keeper	1		

נתונים נוספים המצביעים על הרקע ממנו הגיעו הנשים לזנות מציינים: משפחות שבורות, משפחות נודדות בעקבות מקומות עבודה, התעללות מינית בילדות, משפחות שהתנכרו לצעירות בילדותן, משפחות מזניחות. חלק מהצעירות נאנסו וחלקן אף התאבדו.²³

פעילות זנות ענפה נראתה כאמור בקרבת האוניברסיטאות. הנשים לא היו תושבות המקום ורובן הגיעו ממקומות רחוקים ולא עירוניים. הגיל הממוצע של הנשים נע בין הגילאים: 18 - 19 כפי שניתן לראות בתרשים:²⁴

Ages of suspected prostitutes, 1823–94

<u>Age:</u>	<u>Frequency:</u>	<u>Age:</u>	<u>Frequency:</u>
12	1	25	22
13	3	26	20
14	7	27	10
15	29	28	6
16	95	29	8
17	203	30	6
18	215	31	1
19	185	34	1
20	139	35	1
21	87	36	1
22	79	37	1
23	50	39	1
24	33	55	1

רעב לחינוך והשכלה

ב - 1867 נכנסה לחייה של ג'וזפין אישה בשם Anne Jemina Clouth, מנהלת ה - Newnham College Cambridge. אן קלאות' הקימה בית ספר לנערות ופעלה יחד עם נשים נוספות לפתיחת שערי האוניברסיטאות לנשים לרכישת השכלה גבוהה. קלאות' שמחה לגלות שבני הזוג בטלר תומכים בדעתה. יתרה מכך, ג'ורג' בטלר היה סבור כי משכורותיהם ותנאיהם הסוציאליים של מנהלות ומורות בבתי ספר צריכים להיות שווים לאלו של הגברים, אם יזכו הנשים גם הן להשכלה והכשרה שווה.²⁵

²³ *ibid*, p.391

²⁴ *ibid*, p.387

²⁵ Jordan, *Josephine Butler*, p.86.

ואכן זאת היתה המגמה, ול - Whitelands College שהיה מיועד לנשים והוקם ב - 1841, הצטרפו בשלושים השנים הבאות, מוסדות נוספים המיועדים לנשים. יחד עם זאת, המקומות הכשירו נשים לעבודה כמורות בבתי ספר יסודיים, ועלה הצורך להעלות את רמת ההוראה וההכשרה לנשים במוסדות הללו. הפגישה בין קלאות' לבטלר הביאה להקמת ה - North of England Council for Promoting the Higher Education of Women. כאשר מטרתם היתה להפוך את מקצוע ההוראה והאומנות (nanny) עבור נשים למומחיות. ג'ורג' תרם את תרומתו למאבק, אך שכנע את הנשים כי הן צריכות לצאת למאבק, וכך אן וג'וזפין יחד עם נשים נוספות התחלקו לחוליות, כל צוות פעל באזור מסוים: Liverpool, Manchester, Leeds, ו - Sheffield. התכנית היתה להתחיל בסדרת הרצאות עבור נשים שינתנו ע"י מרצים מהאוניברסיטה שיגיעו לאותן ערים. בסיומן, הנשים תיבחנו על ההרצאות שיהווה מדד להכשרתן. התכנית נחלה הצלחה ומרצים הסתובבו בארבע הערים, כשהם מלמדים קורסים בתחומים שונים לנשים. ג'ורג' בטלר גם הוא הסתובב בין הערים, מרצה ומטיף לנשים לרכוש השכלה כביטחון כלכלי לחייהן. נשים החלו ללמוד: היסטוריה, מתמטיקה, היסטוריה אנגלית, ספרות, לשון, ואפילו צרפתית, איטלקית, היסטוריה של אירופה ועל הקמתן של הקולוניות האמריקאיות. הרצאות אלו משכו 550 נשים ונערות שבאו לשמוע וללמוד. הספריות העירוניות נאלצו להתמקצע ולהשתכלל כדי לעמוד בדרישה של הסטודנטיות החדשות.²⁶

תפקודה וחריצותה של ג'וזפין היו בלתי נתפסים, במקביל לפעילותה בוועדה והרחבת השכלה של נשים, המשכה בפעילותה במקלט שהקימה, להסתובב בסדנאות העבודה לנשים פושטות יד והיתה פעילה למתן זכויות רכוש ופרנסה לנשים במסגרות נישואין: A Married Women's Property Committee. אן קלאות' היתה מי שפתחה בפני ג'וזפין את עולם הפוליטיקה וחשפה אותה ליכולות דרך וועדות והתארגנויות להשפיע על הממשל.²⁷

שנה לאחר הקמתו של ה - House of Rest, שהו בו 40 נשים. בתקופה זו הוציאה ג'וזפין את מאמרה הראשון שהופק כחוברת של 28 עמודים תחת הכותרת: "חינוך ותעסוקה לנשים". עיקרי הדברים דנו במשכורות הזעומות עד כדי גיחוך להן זכו נשים המתארות את חייהן בחרפת רעב ועוני למרות היותן נשים עובדות כטלפניות, אחיות, מורות ואומנות. הביקוש הגדול מצד נשים למקומות עבודה, אפשר למעסיקים להוריד את גובה השכר לפעמים עד כדי 5 שילינג. ג'וזפין חשפה עדויות של מורות, שסיפרו שלפני שהלכו לישון, היו נוהגות ללפף בדים סביב מותניהן כדי להרגיע את בטן הרעבות ואת הכאבים שבבורות עליהן סיפרו נשים שזעקו להשכלה. כאשר תקף את רעיונותיה אדם בשם פרדריק האריסון, מי שהיה חבר ב - Wedham College, Oxford, השיבה לו כי הוא יוצא מנקודת הנחה שמשכורותיהן של נשים צריכות להיות נמוכות וכי זה דרכו של עולם, ממש כפי שהעלים על העצים ירוקים. ובאשר לקביעתו כי נישואין היא הקריירה הבלעדית של נשים, היא ענתה, אם כך מה תציע ל 2.5 מיליון נשים רווקות ואלמנות? להן העתיד

²⁶ *ibid*, p.87

²⁷ *ibid*, p.88

צופה או רעב או זנות. "אלפים כבר עכשיו סובלות מרעב ואני לא מתכוונת רק למעמד הנמוך אלא גם לנשים מהמעמד הבינוני. אלפים מידרדרות לזנות, כאשר תיאוריות כמו שלך הן אלו שדוחפות אותן לשם. אי אפשר לסגור את הדלתות עבור כל אותן נשים שמידפקות עליהן בקריאות קורעות לב", כתבה לו. ג'וזפין ראתה כי אנשים בני המעמד הבינוני לא האמינו ולא ידעו שהמצוקה היא נחלתם של בני המעמד הבינוני בדיוק כמו בני המעמד הנמוך. דבריו של האריסון ותשובתה אליו ערערו את נפשה ואפילו את בריאותה. ג'וזפין החלה להרגיש כאבים בארובות עיניה והתחושה היתה כי היא מתעוורת. בחלומותיה היתה רואה אלפי נשים רעבות שנדחפות מאחורי סורגים ע"י פוליטיקאים וכלכלנים.²⁸

במאי 1868 התעקשה ג'וזפין לנסוע לאוניברסיטת קיימברידג' כדי למסור את החוברת שכתבה על תעסוקה והשכלה לנשים. למרות שבריאותה בגדה בה ושסבלה מכאבי ראש טורדניים המשיכה בטלר ונפגשה פגישות אישיות עם 48 אנשי אוניברסיטה להם חילקה את החוברת שכתבה. ב - 1869 ערכה קובץ מאמרים תחת הכותרת: "Women's Work and Women's Culture" ונסעה ללונדון כדי לחתום על חוזה להוצאה לאור של הספר. ספרה של בטלר הצליח למקם את עצמו לצידו של ספרו של ג'ון סטיוארט מיל "The Subjection of Women" - "שחרור האישה". שני הפרסומים יצאו בהבדל של שבועות וסימנו את בעיית הנשים כבוערת בשיח הציבורי ב - 1860.

מיל טען לשחרור האישה ע"י פתיחת הזדמנויות של תעסוקה בעקבות רכישת השכלה, שיפור כזה במצבן של הנשים, טען מיל, יביא לנישואים מאושרים, מאחר ושני בני הזוג יחלקו רעיונות משותפים ויתעניינו באותם דברים. מיל ראה את הנשים כסובלות משעמום וייאוש וסבר כי ההשכלה והתעסוקה תגרום להן להרגשת סיפוק ואושר בחיי הנישואין. בשונה מג'וזפין, מיל לא חשב לפתוח את עולם התעסוקה בשביל נשים שיוכלו פשוט לנהל חיים עצמאיים ולפרנס את עצמן. דבריו של מיל כוונו לנשים הנשואות בנות המעמד הבינוני - גבוה, שלטענתו נשארו משועבדות לחוק האנגלי. למרות שהרבה מדעותיו של מיל היו זהות לאלו של ג'וזפין, הרי שראייתה של ג'וזפין היתה בעת **חזון חברתי רחב** ואילו מיל, כאמור, התייחס לנשים הנשואות בנות המעמד הבינוני - גבוה. בין טענותיה של בטלר נשמעה הטענה שנשים מכל המעמדות החברתיים עלולות למצוא את עצמן בזנות כאשר נגישותן למציאת עבודה תישאר חסומה. בהקדמה שכתבה לקובץ המאמרים, התייחסה לתופעת הזנות ללא כחל ושרק ולא נרתעה מתגובות של ביקורת לאור הקושי שבדיון בנושא זה. ג'וזפין דיברה אל ועל 2.5 מיליון נשים שחיות בגפן ללא גבר, שזקוקות נואשות לגישה פתוחה להשכלה ותעסוקה על מנת לשרוד. ג'וזפין קראה לקוראיה לא להירתע מהקידום שהיא טוענת לנשים כמצב שיביא להרס התא המשפחתי, אלא להיפך, יחזק את הבתים ע"י מתן כבוד לנשים.²⁹

ג'ון סטיוארט מיל טען כי הצעד הראשון בתהליך שחרור האישה הוא היכולת לקבל השכלה שתביא לשחרורה של האישה מהתלות באביה או בבעלה. בתחילת המאה ה - 19 רק נערות בנות

---

²⁸ *ibid*, p.99

²⁹ *ibid*, p.100

המעמד הגבוה זכו לחינוך או בביתן או בבתי ספר פרטיים. המקצועות אותם למדו היו: מוזיקה ושפות. רק במחצית המאה החלו להיפתח בתי ספר ציבוריים יומיים ואפילו קולג' לנשים בנות המעמד הבינוני. תמורה זו החלה ותופעה ע"י פמיניסטיות אקטיביסטיות שאף במקרים מסוימים גייסו כסף והקימו את בתי הספר בכוחות עצמן.³⁰

ג'וזפין בטלר ביקרה אקטיביסטיות שביקשו רפורמה בחינוך עבור נשים רק כדי להיות רעיות ואימהות יותר טובות אלא היתה סבורה כי יש להעניק חינוך לנשים כדי שיוכלו לעמוד בפני עצמן ולנהל את חייהן באופן עצמאי. הסוציאליזציה של נשים אמר מיל היא כזו שהן גדלות לתוך ההנחה שהן צריכות לשרת. הנבערות משאירה אותן בקונספציה הזו. השכלה תביא אותו להכרה שלהן כשוות ועצמאיות בעיני עצמן קודם כל וזה ישפיע על החברה כולה.³¹

המאבק במיסוד הזנות

"החוק למניעת התפשטות מחלות מידבקות" "Contagious Diseases Act"

לאחר פרסום ספר המאמרים, החלה ג'וזפין בטוויית קשרים עם גורמים בינלאומיים. עיקר מאמציה היו בלמידה ובליקוט אינפורמציה על אפשרויות של תעסוקה בשביל נשים במדינות אלו. (באותה תקופה ג'וזפין סבלה קשות משיעולים בלתי פוסקים שהתגברו בעיקר בשעות היום. מצבה היה קשה, רק ריאה אחת תפקדה והכאבים בחזה היו קשים). ג'וזפין המשיכה את פעילותה ב"אסיפת צפון אנגליה" עד 1871 כאשר פרשה כנשיאת הארגון, והרגישה שעליה להתפנות מהעיסוק בחינוך, לטובת המאבק ב"חוק המחלות המידבקות" שהיה בעינה כמסע צלב. ג'וזפין הבינה, כי החתירה לקראת שוויון הזדמנויות בהשכלה ובתעסוקה, כמוה כבניית בית יפה ומפואר על אדמה בוצית ורקובה. המטרות הנעלות לא יתגשמו כל עוד הקרקע עלולה להישמט מתחת לרגליהם בכל עת. יהיו רבים, אמרה ג'וזפין שימשיכו בעשייה לקראת שוויון בהשכלה ובתעסוקה לנשים, אבל מעטים יבואו לעזרתן של הנשים השקועות עמוק בתוך מצוקת חייהן, ואני בין המעטים הללו.³²

מחקרים הראו שאחד מכל חמישה חיילים בצבא הבריטי היה נגוע במחלת הסיפיליס.³³ 1864 היתה השנה בה עבר לראשונה בבריטניה, "החוק למניעת התפשטות מחלות מידבקות" "Contagious Diseases Act" החוק ביקש להעתיק את המודל האירופאי שרצה למנוע התפשטות מחלות בקרב חיילים במחנות צבאיים, ולשם כך הורה לערוך רישום של בדיקות גניקולוגיות ומצב לוע פיהן על נשים שחשב שהן בזנות. נשים שנמצאו נגועות, אולצו לעבור לבידוד לתקופות של

---

³⁰ J. S. Pedersen, "Education, gender and social change in Victorian liberal feminist theory", *History of European Ideas*, Vol.8, Iss.4-5, (1987), p. 504.

³¹ *ibid*, p. 505

³² Jordan, *Josephine Butler*, p.104.

³³ Sanger, *The history of prostitution*, p.357.

שלושה חודשים. ב - 1866 התווספה לחוק הקביעה, כי בערים מסוימות, יערכו הבדיקות בגופן של הנשים בתדירות של אחת לשבועיים. כששמעה ג'וזפין על החוק, חשה שענן שחור וגדול נראה באופק ומאיים להשתלט על כל המדינה. ג'וזפין לא ידעה את נפשה מרוב עצב ובושה. ב - 1866 הובא לידיעתה שהחוק הועבר בפעם שלישית והתרחב ל - 18 ערים על פני האי הבריטי ותקופת הנידוי במוסדות הבידוד התארכה לתשעה חודשים.³⁴

החוק נאכף ע"י שוטרים מיחידת ה - "Metropolitan Police" שלא נהגו ללבוש מדים והיו ידועים כבלשי משטרה שהטרידו והציקו לנשים בזנות תוך שלילת זכויותיהן. המוסדות הסגורים בהם שוכנו הנשים היו ידועים באכזריותם. ג'וזפין הוכתה בכעס עצום שהביא אותה לפקפק ביכולתה לפעול כנגד החוק מחשש לחשיפה לכעס הגדול שהציף אותה, אך עד מהרבה הבינה שהכעס הזה הוא מה שמניע אותה והחליטה לעמוד בראש תנועת נשים לביטול החוק להתפשטות מחלות מידבקות - "the Ladies' National Association for the Repeal of the Contagious Diseases Acts" (the LNA) שהוקמה ב - 1869. ג'וזפין יצאה למסע ארוך בין חלקיה השונים של בריטניה להפיץ את פועלה ולמשוך אנשים רבים ככל האפשר לתנועתה, כולל גברים. ג'ורג בטלר בעלה, תמך בה למרות דאגתו הרבה לבריאותה.³⁵

נוסף לחוק המחלות המידבקות מיסוד הזנות או הפיקוח על הזנות בבריטניה נעשה באמצעות שני חוקים נוספים שהיו קדומים לחוק למחלות מידבקות ואף נשאר בתוקף הרבה אחריו. מדובר בחוקים שהגדירו את המצבים בהם ניתן לעצור נשים בזנות. The Vagrancy Act (1824) חוק השוטטות - שטען שאישה שנמצאת מתנהגת באופן מפריע, רעשני, או לא צנוע, במרחב הציבורי, יכולה להיקנס או אף להיאסר. והשני, The Metropolitan Police (1847) המכונה גם חוק השידול - כל אישה שנתפסת משדלת לזנות עוברים ושבים עלולה להיקנס.³⁶

בדצמבר 1869 פרסמה התנועה שהקימה ג'וזפין, ב - Daily News, ארבעה מכתבי מחאה נגד החוק, תחת הכותרת "An Englishwoman". מניפסטים אלו טענו כי החוק שעבר בפרלמנט, נחקק ע"י אנשים חסרי ידע וחמלה כלפי האוכלוסייה עליה דן החוק, וכי החוק נכשל בהגדרת האשם בתופעה ורואה רק במין אחד את האשם - בנשים. הענישה אכזרית ואלימה ושוללת מהנשים את חירותן, את שמן הטוב ומפקירה את גופן בידי המשטרה. החקיקה, טען ארגונה של ג'וזפין, לא הביאה להפחתה במחלות, או לעלייה בצדדים מוסריים, נהפוך הוא. העובדה שהחיילים הוצאו מן המשוואה של האשמים בתופעה, עיצבה את התודעה הציבורית שהזנות היא צורך חיוני עבור החיילים. המאבק בתופעה לא צריך להתמקד בתוצאות הבאות לידי ביטוי כמחלות מין מידבקות, אלא בשורש בעיית הזנות והוא מצבן הכלכלי והחברתי הקשה של הנשים.³⁷

---

³⁴ Jordan, **Josephine Butler**, p.107

³⁵ **Ibid**, p.112

³⁶ J. A. Laite, "Taking Nellie Johnson's Fingerprints: Prostitutes and Legal Identity in Early Twentieth-Century London", **History Workshop Journal**, Iss.65, (2008) p. 98.

³⁷ Jordan, **Josephine Butler**, p.113

עבדות לבנה

במרץ 1870, הגיש ארגונה של ג'וזפין פטיציה ובה 2000 חתימות שקוראות לביטול החוק. העצומה הוגשה לפרלמנט ואחד מחברי הפרלמנט כתב לג'וזפין, עד כמה המכתב והעצומה טלטלו את הפרלמנט ועד כמה לא ציפו לתגובה שכזו. במהלך מסע השכנוע של ג'וזפין ברחבי בריטניה, העריכו רבים את פועלה בתקופה בה נשים לא השמיעו את קולן, במיוחד לא באירועים ציבוריים. ג'וזפין בנאומיה, העלתה את הקשר בין עבדות האדם השחור לבין העבדות המינית הלבנה. אלו שהצטרפו למאבק לביטול החוק, ראו את עצמם כאבוליסיוניסטים. בנאום בפני אסיפת גברים במנצ'סטר במאי 1870 דיברה ג'וזפין על האישה שפונה לזנות מתוך רעב ועוני, אותה אישה, אמרה ג'וזפין, תחת החוק, היא לא יותר ממספר, כבודה כאישה נרמס וערכה שווה לבשר אדם מקודד שנזרק להיסחר בשוק.³⁸

באחד מביקוריה בבית בושת באחת הערים, ראתה כ - 200 צעירות יושבות כמו בתערוכה וחיילים מסביבן, בוחרים. הצעירות החזיקו בדיהן אישור שמראה כי הן אינן נושאות מחלות, חלקן אפילו הצמידו את הפתק לשמלות. ג'וזפין שמעה עדויות של נשים על הבדיקה עצמה: "הם דוחפים אותנו, פותחים את איבר המין עם ידיהם ואח"כ מחדירים מכשירים, מושכים אותם החוצה ושוב דוחפים פנימה ואז מסובבים ומסובבים וכל הזמן הזה אסור לבכות... הם מתייחסים אלינו כבקר שיש להכשיר אותו כדי שגברים יוכלו להשתמש בו". הנשים אולצו לעבור את הבדיקות גם אם היו בהריון. פעמים רבות בדיקה של אישה הנושאת הריון הובילה לתוצאות לא ודאיות ובמקרה כזה, הברירה המיידית שנבחרת היא השליחה לבידוד. נשים שסירבו לעבור את הבדיקה נשלחו לכלא.³⁹

היה זה ג'ורג' שיזם קרן למימון הוצאות משפטיות של נשים עניות שנאלצו לעבור את הבדיקה וסירבו מסיבות שונות. ג'ורג' סבר כי מגיע להן הגנה משפטית ובאמצעות הקרן יכלו הנשים לתבוע את הרשויות וכמוהן גם ילדים של נשים שנשלחו לבידוד. שאלת החוק למחלות מדבקות הפכה לנושא מדובר גם המערכת הפוליטית. לפני הבחירות, כל מועמד התבקש לחוות את דעתו בעניין.⁴⁰ הקשיים היו רבים. בעת ביקורה בעיר Colchester, הותקפה ג'וזפין באופן אישי, כאשר חלון החדר במלון בו שהתה נופץ ע"י אנשים שהתנגדו למעשיה. גם מועמד המפלגה הליברלית, הותקף בעת נאומו ע"י מנהלי בתי בושת מאחר והביע את התנגדותו לחוק. ג'וזפין התעקשה לבקר את הנשים בבית החולים הסגור, אבל הדבר לא התאפשר לה, היא המשיכה במפגשיה עם נשים, אך עשתה זאת בקבוצות קטנות ובמוסדות דת שונים. ההתנגדות לג'וזפין בטלר היתה כה חריפה, עד שלא נמצא מלון שהיה מוכן לאכסן אותה ובמקום שכבר התקבלה תחת שם בדוי, קיבל בעל המלון איומים מהמאפיה שאם לא תצא יישרף כל המלון.⁴¹

---

³⁸ *Ibid*, p.115

³⁹ *Ibid*, p.117

⁴⁰ *Ibid*, p.121

⁴¹ *Ibid*, p.123

במהלך שנת 1870 שקדה ג'וזפין על ספר שירכו את עקרונות התנועה לביטול החוק. מתברר ששאלות נוקבות ביחס לבדיקה הגופנית והתנאים הסניטאריים שבה היו נתונות הנשים לא עניין את הציבור. גם הטיעון שהחוק פוגע ומעניש נשים בעוד שגברים מקבלים גושפנקא לחטוא על חשבונן של הנשים, גם טיעון זה לא היווה גורם משכנע וזאת משום שהגברים באותה עת תפסו נשים בזנות כנחותות מנשים רגילות וכל יחסם אליהן היה ברצונם שיישארו נקיות. הטיעון המרכזי, אפוא, היה צריך להיות פוליטי וחוקתי על מנת שיתייחסו אליו ברצינות. כדי להרחיק עצמה מהתייחסותה העיקרית לחילול גופן של הנשים, החליטה ג'וזפין לקרוא לספרה "הפרה חוקתית" "The Constitution Violated" והקדישה אותו לגברים ונשים העובדים של בריטניה הגדולה. ג'וזפין ניסתה להראות בספרה שהעברת החוק למניעת מחלות מידבקות הוא בבחינת רמיסה והפרה בוטה של חירויות אדם. ג'וזפין תיארה בספרה, כיצד החוק פוגע רק בצד אחד, בצד החלש, ומתנכל ורודף את שכבת הנשים העובדות. ג'וזפין פנתה בספרה לנשים מהמעמד הבינוני גבוה, וטענה כי נשים אלו לא מרגישות את הניצול וההפרה של זכויות אדם, מכיוון שהן אינן נלקחות לבדיקה, אך התריעה כי חירות פוליטית לכל המדינה תלויה בשמירה על זכויות אדם לכל איש ואישה.⁴²

ב - 1870 הוחלט על הקמת ועדה - "The Royal Commission", שהופקד עליה לבדוק ולהחליט על המשכיותו של החוק לאור ההתנגדויות שהלכו וגברו. ג'וזפין חשבה שמצב זה שכמה גברים מחליטים על גורלות של מאות אלפי נשים, הוא בלתי נסבל אך זה היה המצב. במרץ 1871 התבקשה ג'וזפין לתת עדות בפני הוועדה. לפני מועד מתן העדות קיבלה ג'וזפין מכתבי תמיכה ועידוד מכל רחבי היבשת, כולל ארגוני עובדים שונים של גברים. ג'וזפין העידה בפני הוועדה ודיברה על המוסר הכפול של החוק שמטיל את האשם והאחריות רק על הנשים וכמו כן מגדיר את המושג "ההסכמה" כתקף לכל "אישה" החל מגיל 12! עוד דיברה על הסיבות לכניסה לזנות שנובעות ממצוקה כלכלית בהיעדר מנגנוני הכנה של מיומנויות תעסוקה לנשים. ג'וזפין הדגישה את מטרתו של החוק והוא הנפקת "נשים נקיות" עבור חיילי הצבא.

האסיפה הממלכתית לא ראתה את הדברים כפי שראתה אותם ג'וזפין ולאחר דיונים חשבה כי לחוק תרומה משמעותית בהורדת שיעורי הסיפיליס ויש אפילו מקום להרחיבה על פני כל המדינה. תגובתה של ג'וזפין היתה חריפה. היא בחרה בראיונותיה להשתמש במילים חריפות וטענה כי הבדיקה הגופנית מבחינתה היא אונס ואת הרופאים כינתה "male beasts". דעותיה של ג'וזפין לא היו מקובלות, במיוחד לא בקרב חברי הפרלמנט הלונדוני שגינאו אותה ואף התייחסו אליה כמי שגורמת נזק. חברי פרלמנט ארגנו עצומה ובה החתימו נשים בזנות שטענו שזכויותיהן אינן מופרות וכי הבדיקות במסגרת החוק תורמות להן לעסקים. בדיקה של העיתון הראתה כי הנשים אולצו לחתום באיומים כי ישלחו לכלא או שיעברו בדיקה. ההתנגדות לג'וזפין ולתנועתה גברו, באחד הכינוסים שארגנה בטלר בעיר Pontefract, הקיפו את האולם עשרות גברים והחלו

---

⁴² *ibid*, p.125

להבעיר את המקום, ברגע האחרון הודות לתושייתה של אחת הנשים הצליחו הנשים ואיתם ג'וזפין לברוח מהמקום.⁴³

ג'וזפין אף התנגדה לשני חוקים נוספים: 'Nine Hours' Bill, Shop Hours Regulation Bill, בהן ראתה כדוחפים נשים מחוץ למעגל העבודה ולתוך הזנות. וראתה בחשיבות שבמאבק בחוקים הללו ממש כמו בחוק למחלות מידבקות. ג'וזפין טענה שברגע שהמחוקק (שמורכב רק מגברים) מחוקק חוק שמתייחס רק לנשים, באותו הרגע צריכה להידלק אצל הנשים נורה אדומה.⁴⁴

השלטונות חששו יותר מכל מהנשים שעסקו בזנות באופן חשאי ועצמאי. נשים אלו היוו איום על הניסיון לשלוט בהתפשטות מחלת הסיפיליס. כאשר אישה כזאת נתפסה ע"י הרשויות, לא היה לה סיכוי להירשם כאישה בזנות רשומה ולרוב היתה נאסרת. ג'וזפין היתה מודעת לקבוצת נשים זו שלעיתים היו נשואות ונאלצו לעסוק בזנות בגלל מצוקה כלכלית ומשום מחסור במקומות עבודה. ג'וזפין ראתה בחוסר הצדק שבחוק שטוען כי הזנות היא הסכס בין שני אנשים שמסכימים עליו ברצון, אבל בעצם האחריות היא רק על האישה בעוד שהלקוח אינו מוכר כבעל אחריות לביצוע פשע שלא כמו האישה.⁴⁵

בחינת המצב באירופה והקמת הפדרציה הבינלאומית

ג'וזפין ערכה מסע של שלושה חודשים, אינטנסיבי ומפרך מאין כמוהו, בצרפת, איטליה ושווייץ, במטרה לבדוק את הנעשה שם בתחום הזנות, וכדי להציג את משנתה ולסחוף אחריה קהל שיפעל לביטול החוק להעברת מחלות מידבקות, כפי שהיה קיים גם המדינות אלו. בשלוש המדינות בחנה מקרוב את התנאים המחפירים במתקני הכליאה ואת היחס המביש והאכזר מהממסד והציבור שהיה נחלתן של הנשים האומללות שנאלצו להיות בזנות. מהבחינה הזו המצב בבריטניה לא היה יוצא דופן מהשכנות באירופה.⁴⁶

ב-1875 החליט ה-British Continental and General Federation, שיש לפעול למיגור העבדות הנשית ובמקביל, לפעול להרמת המוסר הגברי, תוך הבטחת חירות אישית שתהיה שוויונית עבור שני המינים, וכי אסור לחוק בשום צורה להגדיר את הזנות כמעמד חברתי ועל כן אין מקום לרגולציה של הזנות. באותה שנה חוותה ג'וזפין התמוטטות בריאותית קשה. אין ספק כי הידרדרותה הבריאותית של ג'וזפין הושפעה מעבודתה הציבורית, בעיקר התמודדותה עם הסבל הגדול של נשות אירופה, אותו ראתה. התנועה ידעה שהיא לא יכולה להרשות לעצמה לאבד את ג'וזפין. מנהיגותה של ג'וזפין ואופייה המיוחד היוו את עמוד התווך של התנועה ופעילים רבים

---

⁴³ *ibid*, p.136

⁴⁴ *ibid*, p. 150

⁴⁵ *ibid*, p.151

⁴⁶ *ibid*, p.160

דבקו בתנועה רק בזכות אישיותה של מנהיגתם. לשמחתם של כולם, ג'וזפין יצאה מהמשבר הקשה והמשיכה בפעילותה באופן מבוקר בהתאם ליכולותיה בתמיכתה של התנועה.⁴⁷

למרות מצבה הרפואי, המשיכה ג'וזפין להשתתף בכינוסים ועצרות. ג'וזפין היתה נואמת גדולה ועצרות בהן היתה משתתפת היו מלאות עד אפס מקום. היא ביקשה שלא לדבר הרבה משום שהיתה מתחילה להשתעל, כשקמו עליה המתנגדים מגופי השלטון השונים וקראו להחלת החוק היתה מציינת את שמותיהם בעצרות ולקול תשואות הקהל היתה אומרת: אם זנות היא כ"כ הכרחית, בואו מכובדי ותרמו את בנותיכם לזנות. ג'וזפין סברה שהזנות והחוק למניעת מחלות לא מהווה אך ורק הפליה כנגד נשים אלא ביטוי מובהק של דיכוי עניים ע"י עשירים.⁴⁸

ב - 1879, נערך בבליה קונגרס הפדרציה שהקימה ג'וזפין. מאחר וג'וזפין הבינה כי הזנות אינה רק עוול כלפי נשים אלא מכוונת כלפי המעמד הנמוך בחברה, השכילה לפנות דווקא לשכבת הגברים העובדים, משום שהיו אלו בנותיהם ואחיותיהם שמצאו את עצמן בזנות. הבחירה לערוך את הקונגרס בעיר Lie'ge ולא בעיר הבירה בריסל, מנעה מהאבולוסיוניסטים עימות עם בעלי בתי בושת ועם המשטרה. ב - Lie'ge, שבה איזור תעשייתי רחב מאוד, היו העובדים הגברים (Working Men) מזוהים עם מטרותיה של הפדרציה.

נציגי הפדרציה שנאמו בקונגרס עסקו בהשלכות החוק על שאלות של חירות וזכויות אדם. בנאומו של אחד הנציגים נאמר: "אתם אינכם אנשים חופשיים! בריסל אינה חופשית! צרפת אינה חופשית! כל עוד כל אישה יכולה כהרף עין לאבד את זכויותיה כאזרחית בעלת זכויות ע"י כל שוטר שנקרה לדרכה". דוברת נוספת בקונגרס, היתה מי שהקימה בהשראת המקלט של ג'וזפין מעון שיקום לנשים שנכלאו כתוצאה מהחוק. הדוברת סיפרה ותיארה מקרים אישיים קשים שזעזעו את השומעים. אחרונת הדוברים היתה ג'וזפין שמילאה את עיניהם של כולם בדמעות לאחר שהפליאה לתאר את גורלן הקשה של נשים עניות בנות המעמד הנמוך ולא סיימה ללא העברת המסר כי על כולם למצוא את עצמם אחראים למצב הזה, כשהיא מטיפה לנקיטת עמדה ופעולה כנגד המצב. לאחר הקונגרס התאספו כל נציגי המדינות לשיחה ומעין פאנל, היו שם נציגים מגרמניה, דנמרק, בליה, צרפת וכמובן ג'וזפין. החדר התמלא במאזינים, הדלתות והחלונות נשארו פתוחים כדי לאפשר לציבור שהתאסף סביב המבנה לשמוע מעט מהנעשה בפנים וכשתם הדיון עשרות הנשים התקרבו לנואמים לשאול שאלות ולאחוז בידיהם. לאחר דקות ארוכות יצאה ג'וזפין והתיישבה במרכבה כאשר מחלונה הסתכלה על חבורת ילדות שהביטו לעברה, ג'וזפין ידעה כי גורלן של ילדות קרוב לודאי יושפע מהחוק בו היא נלחמת לביטולו וליבה התמלא צער כשלפתע אחת הילדות החלה למחוא כפיים ולקרוא בשמה כשהאחרות מצטרפות...⁴⁹

⁴⁷ *ibid*, p.173

⁴⁸ *ibid*, p.179

⁴⁹ *ibid*, p.186

סחר בילדות, ילדים, נערות ונערים

זנות ילדים הוצגה באמצע המאה ה-19 כרוע חברתי. הנושא קיבל את ההכרה הרחבה ביותר שלו עם פרסומו של W. T. Stead ב-1885 "Maiden Tribute of Modern Babylon". בעקבות פרסום זה, לראשונה, הופנה הדיון מהאישה בזנות ומהסרסור, ללקוח שהוא "הגינטלמן המכובד" שמתגלה כמפלצת רעבתנית המסתערת על טרפה. היה זה כיוון מרחיק לכת לעבור מזיהוי האישה בזנות והזנות בכללותה דרך האישה עם הלבוש והאיפור המוגזם, לפטרון שלה - שסימל את חיי המין האסורים והבלתי חוקיים של הגברים בתקופה הויקטוריאנית. תרומתו הנוספת של Stead היתה בהגדרה ובהעלאת הנושא של זנות נערים וגברים שהיתה לא מדוברת כלל. זנות הנערים היא האחרונה שקיבלה הכרה, כאשר החל הדיון על הפטרון - הלקוח שנמשך לנערים.⁵⁰

היה זה הספר אוליבר טוויסט שנכתב בשנת 1838 ע"י צ'ארלס דיקנס ששם את האצבע על הנושא של זנות נערים, ובחן את הקשר המפוקפק בין ג'נטלמנים מכובדים ונערים חסרי מסגרת ושהציב את שאלה הביקוש וההיצע המניעים את הזנות. אוליבר טוויסט וכך גם פיטר פן הציגו את הבעייתיות ויותר מזה את הסכנה במפגש בין גברים מבוגרים לילדים תמימים ולראשונה הוצפו הניצול, הזנות והפדופיליה על פני השטח למגינת ליבם של הקוראים "ההגונים".⁵¹

חמש שנים לאחר התחלת מאבקה, החלה ג'וזפין לעסוק בנושא הקשה מכל - זנות ילדות. ג'וזפין ידעה כי מתקיים סחר בילדות ורק ב-1875 רמזה על כך במכתב לאחד מפעילי הפדרציה. ג'וזפין חששה כי מעמדה יתערער מאחר ויטענו כלפיה כי היא מגזימה בהערכותיה, אך היא זכתה לתמיכה מצד פעילים נוספים שטענו לסחר בילדות ונערות איריות וסקוטיות לצורך זנות. ג'וזפין ידעה כי התופעה התפתחה כתוצאה ישירה לרגולציה של הזנות. הגברים, טענה ג'וזפין מחפשים סיפוק מהסחורה האנושית שסיפקה המדינה כתוצאה מהרגולציה של הזנות, ושואפים לחידושים והתרגשויות חדשות ומשום כך גיל הכניסה לזנות יורד, ומתפתח סחר בילדות ונערות. גיל ההסכמה עפ"י החוק האנגלי היה כ"כ נמוך, שנערות החלו מוצאות את עצמן נסחרות ברחבי היבשת. בבליה אישה היתה צריכה להיות בת 21 כדי להירשם כאישה בזנות. תחת החוק האנגלי, שידול ילד או ילדה מתחת לגיל 12 היה עבירה על החוק, בין 12 - 13 היה נחשב בגדר עוון אך מעל גיל 13 לא היה נחשב כעבירה פלילית. חטיפת נערה עד גיל 16 ושידולה נחשבו גם כן לעוון. הנערות היחידות שזכו להגנה עד גיל 21 היו בעלות מעמד של יורשות.⁵²

ג'וזפין חששה כאמור, שיאשימו אותה בהגזמה וביצירת פרובוקציה. רצה הגורל, ואדם אנגלי שביקר בבליה ונכנס לבית בושת פגש בנערה צעירה אנגליה שסיפרה לו שנחטפה ונמכרה לבית הבושת בבליה, הגבר האנגלי סיפר זאת לפעיל של הפדרציה. מבדיקה מסוכנת וזהירה שערכו

---

⁵⁰ L. Wolff, "The Boys are Pickpockets, and the Girl is a Prostitute: Gender and Juvenile Criminality in Early Victorian England from Oliver Twist to London Labor", *New Literary History* 27.2 (1996), p.237.

⁵¹ *ibid*, p.247

⁵² Jordan, *Josephine Butler*, p.189

כמה פעילים בריטים ובלגים גילו כי קיימת רשת מאורגנת של סחר בצעירות בריטיות לבלגיה. חששותיה של ג'וזפין התאמתו. השיטה עבדה כך: צעירות פותו להצטרף לאנשי עסקים זרים במטרה למצוא עבודה מכניסה מעבר לים ולעיתים אף בהבטחות לחתונה. עם הגעתן לבלגיה הן נמסרו לבעל בית הבושת שלקח אותן ישר לתחנת המשטרה שם עברה בדיקה גניקולוגית לאיתור מחלות ומשנמצאה "נקייה" נרשמה כאישה בזנות תחת שם ותאריך לידה מזויף. הצעירה הועברה לבית בושת ממנו לא היתה אפשרות להימלט. נאמר לה שהיא לא תקבל שכר עד אשר תחזיר את עלות הבאתה לבלגיה ואם תנסה להימלט תוסגר למשטרה ותיכלא כמסתננת שזייפה את שמה. היחס לצעירות היה חסר אנושיות, הן הופשטו מבגדיהן, משמן, מזהותן ומכבודן. התייחסו אליהן כאל סחורה. הן הוכו, או הורעבו אם היו מסרבות לקבל לקוח ואם עשו בעיות היו מועברות לבית בושת אחר. גם כשמתו נחשבו כתת אדם, שיניהן נלקחו לטובת מרפאות של רופאי שיניים, משערן שנגזז הכינו פאות לנשים עשירות וגופותיהן המחוללות נזרקו לבורות שכוסו בסיד שרוף. הנערות שלעיתים נכלאו במרתפים כדי לא לשמוע את בכיין שרדו במצב הזה במוצע כשנתיים מחטיפתן. ג'וזפין הגדירה את התופעה כ"עבדות הלבנה".⁵³

באסיפה של ה - L.N.A בשנת 1880, הציגה לראשונה ג'וזפין את התופעה. הזעזוע היה גדול. ג'וזפין סיפרה כי לוקח כשנה להציל נערה כזו ובנאומה פנתה ללקוחות כמי שהשילו מעצמם את טיפת מוסריותם כשהם מתייחסים ליצור האנושי שהובא לפניהם כחפץ בצורת אישה. לגברים אלו אמרה ג'וזפין אין ולא תהיה ישועה וגאולה. ג'וזפין ועמיתה לא הסתפקו בגילוי התופעה אלא פעלו להשגת ראיות שיאפשרו את לכידת הארגון והעמדת המעורבים בו לדין. לאחר תקופה ארוכה של פעילות חשאית ומשפטית הובאו הנאשמים לדין, הורשעו ונענשו ובמבצע מיוחד, 34 נערות אנגליות שוחררו מבתי בושת שונים ברחבי בריסל. לאחר הצלחה זו, יזמה ג'וזפין דוח על התופעה הקורא לשר החוץ Lord Granville לפעול למיגור התופעה של סחר בילדות. על הדוח חתמו 1000 נשים בנות המעמד הגבוה, ביניהן פלורנס נייטינגייל וביתו החורגת של ג'ון סטיוארט מיל, הלן טיילור. על המעטפה רשמה כי היא תגיע ללונדון ותשב שלושה ימים מחוץ ללשכתו כך שיצטרך לבחור בין להיוועד עימה ולהקשיב לה פורסת בפניו את חומרת התופעה, או שיצטרך לפנותה בכוח. מזכיר החוץ נענה מיד לבקשתה והשיב לה שאין צורך שתבוא ללונדון כי התופעה מוכרת וידועה לו וכי הוא מתכוון לדרוש מוועדת בית הלורדים להידרש לנושא בדחיפות. תוצאות הבדיקה של וועדת בית הלורדים היו אמנם חלשות, אך הישג משמעותי אחד נרשם כאשר גיל ההסכמה עלה מ 13 ל 16 והגיל שבו נערה מוגנת מחטיפה בלתי חוקית עלה מ 16 ל 21.⁵⁴

ביולי 1882 סר גיימס סטנספילד העביר לקריאה שנייה את הצעת החוק לביטול החוק למחלות מידבקות. ההצעה התקבלה בכבוד רב, אך חברי הפרלמנט הורו לדחות את ההצעה עד אשר תיתן את המלצותיה הוועדה המיוחדת של בית הנבחרים - House of Commons. הוועדה בחנה את הנושא במשך 3 שנים במהלכן גם ג'וזפין הופיעה בפניה. בפעילותה של ג'וזפין בפרלמנט לביטול החוק, העבירה ערמות של ניירות ובהם מכתבים ועצומות של אלפי אנשים היוצאים כנגד החוק.

⁵³ *ibid*, p.190

⁵⁴ *ibid*, p.200

נגע לליבה במיוחד עצומה ובה 1553 חתימות של תושבים עניים, אבות ואימהות שבנותיהם נגנבו מהם לחיים בזנות.⁵⁵

באפריל 1883 נערך הדיון בפרלמנט על ביטול החוק. נאומו של סטנספילד הביס את כל הטיעונים, לאחר שהוכיח כי החוק נכשל במטרתו להביא לעצירה בהתפשטות המחלות. בשעה 01:00 התקבלו התוצאות. רוב של 72 חברי פרלמנט הצביעו בעד נאומו של סטנספילד, שהציג את סבלן של הנשים מהחוק. הניצחון פורסם בעיתונות הארצית תחת הכותרת: "נשימתו האחרונה של החוק". ג'וזפין ואנשיה עשו את הבלתי יאומן!

בשנת 1885 הקימה ג'וזפין הוסטל נוסף והפעם לנערות וילדות. מי שעמדה לימינה היתה אישה בשם רֶבֶקָה (Rebeka) שפנתה לג'וזפין דרך מכרה שעבדה בצבא הישועה. רבקה היתה בזנות מגיל 12 כאשר אביה נטש אותה ואת אימה האלכוהוליסטית, שדרדרה את ביתה לזנות. רבקה הגיעה לבית המרפא של ג'וזפין, במצב גופני קשה, התאוששה, והחלה להצטרף לפעילותה של ג'וזפין במסעה להצלת נשים ונערות. עד מהרה השתיים שקעו בעבודה והקימו את הוסטל נוסף בשם: Hope Cottage שהיווה מקום מפגש והחלמה לנערות בזנות שפגשו את רבקה ושאוה השראה מסיפור חייה ומשיקומה.⁵⁶

בשיטוטיה של רבקה ברחובות וינצ'סטר נדהמה לגלות מאות ילדות בנות 12, 13, 14 שנמצאות בזנות. בשנת 1885, היה המאבק בזנות הילדים המטרה המרכזית על האג'נדה של ג'וזפין. באותה השנה, פרסמה ג'וזפין כתבה ב - Pall Mall Gazette ובה דיווחה על ילדים שנמכרים ע"י הוריהם: הילדות מובאות לנשים שבודקות אותן אם הן בתולות, נמכרות ומסוממות כשהן נאנסות. וכי יש עבדות לבנה בין בריטניה ליבשת אירופה. ג'וזפין פעלה ללא מורא, כאשר נהגה להתחפש עם בנה לגברים עשירים שבאים לקנות נערות, היו כנסיים לבתי הבושת ושואלים כמה בתולות יש למכירה. מטרתם היתה לכתוב דוח שיתפרסם במסגרת כמה כתבות בעיתון וגם כדי להציל את הילדות שהוצעו להם. המבצע היה מסוכן מאוד.⁵⁷

ב - 1885 פרסם W.T. Stead ב - Pall Mall Gezzette דוח של זנות ילדים. Stead התייחס בדוח לזהות הסוציאלית של הקורבנות והמקרבנים והפנה אצבע מאשימה לעברם של נסיכים, דוכסים, שרים, שופטים, ובעצם כל מגזר העשירים בניצול בנותיהם של העניים. הדוח היה חמור ביותר ודיווח על מערכת של סחר, התעללות וניצול ילדים, כאשר ילדות בגילאים 12, 13, 14, 15 עוברות בדיקות קשות ומשפילות לבדיקת בתוליהן, נמכרות ע"י אבותיהם ואימותיהם העניים, תמורת 10 ו - 5 שילינג לגברים עשירים שמסממים ואונסים אותן. עוד כתבה ג'וזפין באותו עיתון: "הסוף הטוב אותו אני מנסה לדמיין הוא כאשר אותם אריסטוקרטים שאונסים ילדות קטנות יתפסו וישפטו ע"י העם".⁵⁸

⁵⁵ *ibid*, p.214

⁵⁶ *ibid*, p.220

⁵⁷ *ibid*, p.222

⁵⁸ *ibid*, p.225

העיתון שיתף פעולה עם המאבק. העיתונות האנגלית באותה תקופה הפכה לאחד הכוחות החשובים ביותר, המשפיעים על החיים המדיניים והציבוריים. היא גם סיגלה לעצמה כמה תכונות מיוחדות המציינות אותה, כאשר התכונה העיקרית היא, אי תלותה בממשלה ועצמאותה כלפיה. אין לממשלת בריטניה עיתון משלה ואין לה שליטה על העיתונים הקיימים. עיתוני אנגליה כותבים ומפרסמים, מה שהכותבים והבעלים חושבים לנכון.⁵⁹

זנות הילדים הגיעה למימדים בלתי נתפסים. ב - Neport פעל בית לפליטים בו שוכנו 50 ילדות מתחת לגיל 10 שנאנסו! ב - Farnham דווחו על 40 ילדות מתחת לגיל 12 שנמכרו ונאנסו. רק ארבע מהן הצליחו להעיד נגד הסוחרים. ב - 1885 בחודשים יוני - יולי, 43 ילדות כשהן בגילאים 3 עד 13 (!) הובאו לבתי משפט, אבל זה היה רק קצה הקרחון. לדוח של Stead היו יחסי ציבור מעולים, אנשים עמדו בתור כדי לקנות עותק ממנו. כתב מה - Methodist Times כתב כי את הדוח צריך לקחת ליד כל עובד ופועל נשוי באושר...⁶⁰

בספטמבר 1885 ערכה ג'וזפין כנס ובו סקרה בהרחבה את האירועים האחרונים באנגליה ותיארה כיצד הלחץ שהפעילו אוכלוסיות פריפריאליות ובמיוחד מעמד העובדים, אילצו את הפרלמנט להעביר את החוק: Criminal Law Amendment Act. זו היתה מבחינתה מהפכה וג'וזפין ניסתה לעורר אותם למאבק מתמשך. ג'וזפין וסטיוארט ידעו שהשינוי שהוביל להתעוררות המוסרית של האנשים היה 15 שנים של חינוך כתוצאה ממסע הצלב נגד החוק למניעת מחלות מידבקות.⁶¹

למרות מחלת הברונכיט ממנה סבלה, הגיעה ג'וזפין ללונדון כ - 18 פעמים לצורך משפטה של רבקה. ג'וזפין כתבה מסמך בן 60 עמודים המתאר את קורות חייה של רבקה, מה שקיוותה שישתור את מסע ההשמצות אותו ספגה רבקה במהלך משפטה. כמו כן פעלה ג'וזפין להמתקת עונשה של רבקה. רבקה השתחררה מן הכלא. השחרור היה מלווה בהתפרעויות של אנשי המאפייה שאף התגודדו סביב ביתה של ג'וזפין וקראו לעברה קריאות גנאי. רבקה נסעה לקנדה תחת זהות בדויה לעבוד עם צבא הישועה והצליחה להשתקם. נפטרה ב - 1928.

הניצחון הגדול: ביטול החוק

ב - 1886 הליברלים תפסו את השלטון. ג'יימס סטנספלד ניצל את ההזדמנות והציג הצעת חוק לביטול החוק למחלות מידבקות, ולמרות ניסיונות להתנגדות מצד חברי פרלמנט שונים, הצעת החוק עברה וקיבלה תוקף ב - 15.4.1886. ג'וזפין ובעלה ג'ורג קיבלו את הבשורה המשמחת כשהם שוהים בחו"ל, בהכנות לקראת התכנסות הפרציה ב - Naples. שמחתה והתרגשותה של ג'וזפין היתה עצומה, במכתב לבניה כתבה: "It was done on my birthday, the 13th. So that abomination is dead & buried. Praise the Lord!"⁶²

⁵⁹ ש. אוסישקין, המשטר במדיני בריטניה, (אומה מולדת, תש"ו), עמ' 115

⁶⁰ Jordan, Josephine Butler, p.226

⁶¹ Ibid, p.230

⁶² Ibid, p.237

ביטולו של חוק המחלות המידבקות שהתרחש במקביל לתהודה הגדולה בעקבות פרשיות קשות של סחר בילדים הוביל לפריצה של תנועות הקוראות ל "טוהר חברתי" (social purity) שיצרו לחץ פוליטי שגרם להגברת מדיניות האכיפה של פשיטות על בתי בושת וזנות רחוב. תנועות אלו הונעו לא רק מהצורך להגן על הנשים מניסיונות הפיקוח האכזריים של השלטון באמצעות החוק למחלות מידבקות אלא מסלידה ומאבק מרעיון תעשיית המין בכללותו.⁶³

המאבק מגיע עד להודו

השמחה למרות זאת לא היתה שלמה, כאשר הבינו ג'וזפין וחברי הפדרציה, כי למרות ביטול החוק בלונדון, בהודו שהיתה קולוניה בריטית, המצב אחרת, שם נקבעו החוקים ע"י מועצה מקומית ממשלתית, שלא התלהבה מביטול החוק למחלות מידבקות. גיימס סטיוארט שהיתה לו השפעה על הנעשה בהודו, החל לפעול לביטול מיידי של החוק גם שם. ג'וזפין היתה צריכה לשכנע את נשות הפדרציה כי הנשים בהודו הן יציר כפיו של האל, וכי סבלן כפול משום שלא רק שעליהן להתמודד עם נחיתותן מול הגברים, עליהן לספוג את העליונות והגזענות המופגנת ע"י הכובשים. ג'וזפין סיפרה שכאשר לראשונה הושם החוק למניעת מחלות מידבקות בבומבי, מאות נשים עניות נעלמו וברחו, חלקן מתו ביערות, חלקן נמצאו מתות בתחתית של בארות, מעדיפות להתאבד מאשר להתמודד עם הקלון שהן נדונו לשאת. ג'וזפין קראה לפעיליה לפעול בשם דמן של הנשים הללו למען נשים אחרות שלא ייגזר עליהן גורל דומה.⁶⁴

ב - 1889, התרכז הקמפיין האבולוסיוניסטי בסיפורה של ילדה בת 14 מפטנה (Patna) שבמערב כלכותה, ילדה - אלמנה שנמכרה לזנות, שמה מוסאמנט לוצ'מין (Musamnat Luchmin). ג'וזפין עדכנה את קוראי ה - "Bombay Guardian" על התפתחות הפרשה. מוסאמנט נישאה והתאלמנה כבר כשהיתה בת 11, חזרה לבית אימה שמכרה אותה לגבר, בן המעמד שלה בשם ראדאקיסין (Radakissin). פרטי המקרה הגיעו למסדרונות השלטון בלונדון. בועידת הפדרציה בג'נבה בספטמבר 1889, דיבר סטיוארט בנאומו, על ההתקדמות העצומה של התנועה האבולוסיוניסטית בהודו, אך באותה השעה, הממשלה ההודית היתה עסוקה בהכנות אחרונות לקראת גליוצייה של הזנות, שהשלכותיה הם השבתו ושיקומו של החוק להעברת מחלות מידבקות. ג'וזפין שוב קראה ליציאה למאבק ברודנות התאוה ורדיפת הבצע של הגברים האנגלים.⁶⁵

ג'וזפין מינתה שתי בחורות אמריקאיות, צעירות ושאפתניות שנסעו להודו על מנת לאסוף ראיות, ולדווח על החלת החוק למחלות מידבקות, כפי שעשתה ג'וזפין כאשר יצאה למסעי הצלב ברחבי אירופה שני עשורים לפני כן. ד"ר קייט באשנאל ואליוזבאת' אנדרוז, שהעריצו וקיבלו השראה מפעילותה של ג'וזפין, נפגשו עימה והודיעו לה כי ברצונן לנסוע להודו על חשבונן ולייצג את ה - Ladies National Association, הארגון בראשו עמדה ג'וזפין. הן נחתו בכלכותה בדצמבר 1891. במפגש עם גורמים רשמיים בריטים, דווח לשתיהם כי החוק למחלות מידבקות לא קיים. הן

⁶³ Laite, *History Workshop Journal*, p.101

⁶⁴ Jordan, *Josephine Butler*, p.241

⁶⁵ *ibid*, p.245

החליטו לדבר עם המקומיים ותוך זמן קצר התחברה להן השיטה. השתיים ביקרו בעשרה מחנות צבאיים, בהם מצאו נשים בזנות מוחזקות לשימושם של החיילים הבריטים. באחת המחנות מצאו בניין ובו 200 נשים משוכנות בחדרים. בערים אחרות מצאו כמה בתי בושת ברחוב אחד. הנשים שיועדו לחיילים חויבו להגיע לבתי החולים לבדיקות.⁶⁶

רוב הנערות היו אלמנות שנמכרו לצבא הבריטי ע"י משפחותיהן, רובן עניות ומאוד מאוד צעירות. תנאי המגורים היו מחפירים. הן חיו בפחד מתמשך במיוחד מפני חיילים שיכורים. שנאתן הגדולה דיווחו שתי החוקרות, היתה לבדיקות המשפילות שהיו צריכות לעבור. כולן נטו לחשוב שהמלכה ויקטוריה תפסיק זאת במהרה מאחר וגם לה ילדה משלה ושהיא דואגת לילדותיה בהודו בדיוק כמו שהיא דואגת לילדתה...⁶⁷

מטרת החוק, במישור הספציפי היתה למנוע מהחיילים להידבק אבל המטרה הרחבה היתה לפקח על הזנות במיוחד בקולוניות כגון: הונג קונג, הודו, וניו זילנד כי סברו שהנשים הילידות יכולות להעביר מחלות מין והמערכת המוסרית של הן נמוכה ביותר. ולכן נשים בזנות מקומיות בקולוניות, היו עוברות בדיקות רפואיות לאיתור מחלות וכמו כן היה עליהן להירשם ברשימות המדינה כאשר הבדיקות הגופניות לאיתור מחלות היו מתבצעות ע"י רופאים צבאיים.⁶⁸

החוקרות מצאו כי כל נערה החזיקה כרטיס עליו התנוססה המילה: "זונה". בכרטיס היה מצוין שמה, מעמדה ותאריך הרשמתה. מספר רישום ותיאור המראה שלה. האיטורים היו חתומים ע"י שופט המחנה. הנשים האמריקאיות נקטו בזהירות רבה בביקורן. לעיתים כדי לא להיתפס, היו תופרות לבגדיהן פתקי נייר עליהן היו רושמות את רישומיהן ואת העדויות שאספו. כל אינפורמציה שהיתה בידן נשלחה לגיוזפין. ב - 1893 מחקרן של שתי החוקרות האמריקאיות גובש לידי דוח שהוצג בפני וועדת חקירה שמינתה הממשלה לבדוק את אמיתות ממצאי הדוח. גיוזפין ארגנה קהל שיבוא לתמוך בשתי החוקרות ביום שנדרשו לתת עדות בפני הוועדה.⁶⁹

לשמחת כולם הוועדה אישרה את אמיתות הדוח והיתה המומה לגלות את שקריו של לורד רוברטס שייצג את הצבא. הוועדה החליטה לשפות את שתי החוקרות על מאמציהן והעבירה לפדרציה 800 לירות שטרלינג עבור כל אחת. הפדרציה הוסיפה 100 לירות שטרלינג לכל אחת, מאחר והנשים עצמן הן שמיננו את כל הפרויקט. ב - 1895 הועבר והוכרז החוק המונע כל תהליך של רישום ובדיקה של נשים בזנות ברחבי הודו ובכל הבסיסים הצבאיים.⁷⁰

---

⁶⁶ Ibid, p.246

⁶⁷ Ibid, p.247

⁶⁸ N. Cook, "Prostitution, Race, and Politics: Policing Venereal Disease in the British Empire", *Journal of the History of Sexuality*, Vol.13, Iss. 3, (2004), p.383.

⁶⁹ Jordan, *Josephine Butler*, p.248

⁷⁰ Ibid, p.249

פליפה לויין במאמרה: "Prostitution, Race, and Politics: Policing Venereal Disease in the British Empire", טוענת כי החוק לאיתור מחלות מידבקות נועד לחזק את מעמדו של הקולוניאליזם הבריטי בקולוניות השונות. כלומר, כוונתו של החוק לא היו לדאוג לשלום הבריאות של החיילים כי אם להביא לרגולציה של הזנות, שתאפשר בדיקה דקדקנית של הנשים בזנות כצינור למחלות ופגיעה מוסרית, במיוחד באזורים בעייתיים שם המין שמתבצע הוא מין "בין - גזעי" כדי לשמור על טוהר הגזע הבריטי.⁷¹

שנות פעילותם האחרונות של ג'וזפין וג'ורג' בטלר

באותה התקופה בריאותו של ג'ורג' הידרדרה. ג'וזפין קיבלה החלטה להישאר צמודה למיטתו למרות ההזמנות הרבות שקיבלה לבוא לאירועים וכנסים שונים. ג'וזפין נאלצה לסרב. ג'ורג' פרגן לאשתו באחד מנאומיו, כאשר התייחס לשמועות המטילים ספק במילוי תפקידיה של ג'וזפין כרעה, אמר מעל הבמה כי למרות משימתה ושליחותה של ג'וזפין, היא תמיד מצאה דרך לסעוד אותו במחלתו ולולא טיפולה המסור של ג'וזפין לא היה עומד פה לפניכם.⁷²

ההכנות לקונגרס היו בעיצומן. זה היה הכנס הראשון מאז ייסוד הקונגרס ב - 1875 שבו ג'וזפין לא נכחה בו פיסית, אך היא שלחה שלושה נאומים. האחד עבור מפגש הנשים המתוכנן, בו כתבה כי אסור לנשים לרגע לאבד תקווה ואמונה ביכולתן ובכוחן, ושעליהן לקבל השראה מפועלן של אליזבת' אמו של ג'ורג' הבפטיסט וממריה הקדושה שמהוות מודל לחיקוי של כוח ואמונה. הנאום השני היה לאירוע חגיגי לציון מגילת זכויות האדם של 1789, בעקבות המהפכה הצרפתית. ג'וזפין הזכירה למשתתפים ש"זכויות האדם" "Rights of man" מעולם לא הורחבו להיות גם זכויותיה של האישה ולכן ביקשה להכריז באותו אירוע כי מגילת זכויות האדם של 1789 הינה חלקית ובלתי שלמה עד אשר תהפוך ל"מגילת זכויות בני האדם" שמגדירה את השוויון בין גברים ונשים. את הנאום השלישי הקדישה ג'וזפין לבעלה ג'ורג' בטלר, בו ציינה כי לא היתה יכולה להתחיל ולהמשיך במאבקה לולא תמיכתו, תבונתו וסיועו המתמשך. ג'ורג' נפטר במרץ 1890.⁷³

ב - 1891 שהתה ג'וזפין בשוויצריה וחשפה שוב מציאות של ניצול נערות וילדות. היא נרעשה לגלות תורים ארוכים של גברים בכניסה לבית בושת בז'נבה שאירח כנס רפואי בינלאומי. רוב הנערות היו בין הגילאים 13 - 18. אותן נערות הצטופפו אח"כ מול בתי החולים לעבור בדיקות. כמו מבחנות מזוהמות שנזרקות למיכל טיהור לשימוש חוזר, תיארה זאת ג'וזפין.⁷⁴

---

⁷¹ Cook, *Journal of the History of Sexuality*, p.382

⁷² Jordan, *Josephine Butler*, p.252

⁷³ *ibid*, p.255

⁷⁴ *ibid*,p.262

עבור ג'וזפין, הזנות היתה סוגיה חברתית וכלכלית ובעיקר סוגיה על מעמדה המשפטי והפוליטי של האישה. אי אפשר להתמודד עם סוגיית הזנות באמצעות עונשים, או דיכוי אלא רק באמצעות שינויים קיצוניים במעמדה של האישה בחברה.⁷⁵

1900 לא בישרה טובות, מצבה הבריאותי של ג'וזפין הידרדר והיא סבלה מבידוד פוליטי כאשר חבריה הקרובים ושותפיה למאבק מתנתקים או נפטרים. ב - 30 בדצמבר 1906 ג'וזפין נפטרה. ב - Daily Telegraph נכתב: **שמה של גב' בטלר לעד ייזכר כאחת המובילות האצילות של רפורמות חברתיות. היא נלחמה באומץ במאבק שבו היתה נתונה לאנטגוניזם פראי מהסוגיות המצערות ביותר שנשים חוות. בזכותה, הוסר מספר החוקים האנגלי אחד החוקים המבחילים. ניצחונה סימל את אחד הצעדים החשובים לקראת השגת שוויון לנשים.**⁷⁶

ג'וזפין בטלר ורעיונות הסוציאל דמוקרטיה באנגליה

התפתחות הסוציאל דמוקרטיה באנגליה

המחשבה הסוציאליסטית הבריטית התפתחה מתוך הנחת היסוד שאת הסוציאליזם ניתן להגשים ע"י שיטות דמוקרטיות מקובלות - שינויים חברתיים על בסיס דמוקרטיה וצדק.⁷⁷

הסוציאליזם בבריטניה התקיים תמיד ביחד עם דמוקרטיה, פלורליזם וזכויות אדם, (בניגוד לסוציאליזם שהתפתח בברה"מ ובסין לדוגמא). יחד עם זאת, החברה עצמה היתה הרבה פחות דמוקרטית מכפי שהיא כיום, לא היתה זכות הצבעה כללית, החירות היתה מצומצמת, כאשר תהליכי המודרניזציה היו מלווים בעבדות וקולוניאליזם. דמוקרטיה מלאה וזכויות אזרח יושמו מאוחר יותר בזכות מאבקים פוליטיים, ולא פועל יוצא הכרחי של תהליך הדמוקרטיזציה בסוף המאה ה - 19, הסוציאל דמוקרטים היו יותר עקביים במאבק לזכויות אזרח מהליברלים או השמרנים.⁷⁸

האידיאולוגיה של הסוציאל דמוקרטיה נשענה בסוף המאה ה - 19, על ערכים של שוויון, סולידאריות חברתית והגדרת רמת חיים מינימאלית. שוויון בין אזרחים תבע זכות הצבעה כללית לנשים וגברים, שוויון זכויות ויחס שווה. מבחינת הסוציאל דמוקרטיה, מדיניות הרווחה צריכה היתה להשיג שלוש מטרות: חיזוק הסולידאריות המעמדית, הגנת הפועלים מפני נטיית שוק העבודה להנצח פילוג בקרב מעמד הפועלים, ולקדם את עיקרון השוויון.⁷⁹

בשונה מהסוציאליזם ביבשת אירופה, הסוציאליזם הבריטי התחיל להתפתח רק בשנות השמונים של המאה ה - 19. שנים אלו היו תקופת מפנה בהיסטוריה החברתית של בריטניה. הן התאפיינו

⁷⁵ *ibid*, p.277

⁷⁶ *ibid*, p.284

⁷⁷ ט. קול, (עורך), **המשטרים הפוליטיים באירופה**, (הוצאת יחיד, תשכ"ג), עמ' 68.

⁷⁸ א. הלפרן, **הסוציאל דמוקרטיה במערב אירופה 1875 - 2000**, (האוניברסיטה הפתוחה, ת"א, 2001), עמ' 3.

⁷⁹ **שם**, עמ' 4

במשבר כלכלי, אבטלה ועוני, ובפריחת ספרות שהציעה פתרונות לבעיות אלו. הסוציאליזם החל להתפתח באווירה זו של ביקורת חברתית, כלכלית ופוליטית. הופיעו קבוצות סוציאליסטיות חדשות רבות שהצטמצמו לבסוף לשלושה ארגונים מרכזיים: הפדרציה הסוציאל - דמוקרטית, הלגה הסוציאליסטית והאגודה הפביאנית. שני הארגונים הראשונים היו מרקסיסטיים והפביאנים התמקדו במחקר, וברפורמות.⁸⁰

הפביאנים הודאגו מהבעיות החברתיות שאפינו את התקופה. שנות התשעים של המאה ה - 19 היו עדות לצמיחה מרשימה של הסוציאליזם הבריטי. הרחבת זכות ההצבעה גדלה ליותר מארבעה מיליון גברים, ופועלים רבים זכו בזכות ההצבעה. התנופה של פוליטיקת עובדים עצמאית התחזקה מ - 1981 וכפועל יוצא הוקמה מפלגת הלייבור העצמאית - ILP שהיתה סוציאליסטית למרות שהמילה לא נכללה בשמה. גם פעילותן של נשים תרמה רבות ל ILP, שהופך למקור תמיכה חשוב בפעילות למען שוויון זכויות לנשים. נשים נהנו מזכויות חברות מלאות בשונה מהשמרנים והליברלים, כשה - ILP הופך למקור תמיכה חשוב בפעילות למען שוויון זכויות לנשים. מפלגת ה - ILP אפוא, מלאה תפקיד מרכזי בהתפתחות הסוציאליזם הבריטי תוך שהיא מתבססת על איגודים מקצועיים מאזורים שונים על פני בריטניה.⁸¹

מליברליזם לסוציאל דמוקרטיה

עוד לפני מלחמת העולם הראשונה שנהוג לראות בה את מחולל הדמוקרטיזציה הגדול ביותר בהיסטוריה של המערב, כבר הנהיגה המפלגה הליברלית הבריטית שורת רפורמות בתחום החברה והרווחה - ביטוח לאומי, מיסוי מתקדם, חינוך מסובסד, הממחישות את עצמת המרכיב הסוציאל דמוקרטי במדיניותה.⁸²

הנשים הפעילות בתנועות הנשים במאה ה - 19 היו בנות המעמד הבינוני ומזוהות פוליטית עם המפלגה הליברלית. נשים אלו ראו בקידום חברתי ערך ליברלי חשוב שיקדם וישפר את חייהם של הפרטים בחברה. כמו כן לא היתה חזית אחידה שהיוותה "מטרייה" לכל הנושאים ביחד מה שיצר מצב של פעילות שהיו בעד נושא מסוים אך באותה עת התנגדו לנושאים אחרים, למרות ריבוי הנושאים היה ברור שניצחון בנושא מסוים ישפיע לטובה על קידומו של תחום אחר, למשל השגת זכות הצבעה עבור נשים הביא לעליה במעמדן של הנשים וסלל את הדרך לתביעות נוספות.⁸³

אמנם נקודת המוצא של תנועות הנשים היתה ליברלית, לשיפור איכות חייו של הפרט ובמקרה הזה של האישה, הרי שמרכיב חשוב במאבקן היה הסולידאריות שעומד בניגוד לליברליזם מאחר

⁸⁰ שם, עמ' 70

⁸¹ קול, המשטרים הפוליטיים באירופה, עמ' 34.

⁸² פ. עוז זלצברג, "הדמוקרטיה הליברלית: מבט היסטורי", בתוך: ר' כהן - אלמגור (עורך), סוגיות יסוד

בדמוקרטיה הישראלית (ספרית פועלים, 1999), עמ' 63.

⁸³ J. S. Pedersen, "Liberal ideals and feminist organization in Victorian England: One cause or many?", *History of European Ideas*, Vol.19, Iss.4-6, (1994), p.734.

והסולידאריות החברתית שואפת להביא לתיקון חברתי למען ה"טוב הכללי" של הקולקטיב, שעומד בסתירה עם ערכים ליברלים. פעילות פוליטיות בתנועות הפמיניסטיות בתקופה הויקטוריאנית, ואתן גם ג'ון סטיוארט מיל, סברו שיש מקום לצאת מהדאגה הצרה והאנוכית של זכויות הפרט, לטובת ראייה חברתית כוללת שמרחיבה את ההסתכלות מהטוב הפרטי לטוב הציבורי. השאיפה להשגת זכויות קולקטיביות צריכה להיות יד ביד עם השמירה על חירותו של הפרט.⁸⁴

גם ג'וזפין בטלר היתה ליברלית בגישתה ובתפיסתה ואמנם גורמים מהמפלגה הליברלית סייעו לה בהעברת הביטול לחוק, אך בכל הקשור למעמדן של הנשים בחברה האנגלית, בכל אותם תחומים בהן סבלו מדיכוי וקיפוח, לא היה הבדל מהותי בין שתי המפלגות – הליברלים והשמרנים. בתקופת פועלה של ג'וזפין, המפלגה הסוציאל דמוקרטית רק החלה להתגבש, אך רעיונותיה, תפיסת עולמה ודרכי פעילותה היו זהים ותואמים את רעיונות הסוציאל דמוקרטיה כפי שהתפתח באותה תקופה באנגליה. העובדה שהסוציאל דמוקרטיה בדמותה של מפלגת הלייבור, היתה מפלגה המקדמת מתן זכויות ושוויון לנשים, לאור פועלה של ג'וזפין בקידום מעמדן של הנשים ומאבקה למען נשים וגברים בני המעמד הנמוך, מוכיחה שרעיונות הסוציאל דמוקרטיה מייצגים אותה נאמנה.

---

⁸⁴ Ibid, p. 737

סיכום

השכר לנשים עובדות במאה ה - 19 היה נמוך באופן מחפיר, נשים נאלצו לחפש מקורות מימון נוספים. בעיית הזנות הוחרפה עם חקיקת ה - Poor Law Amendment Act בשנת 1834 שגרם ליותר ויותר נשים לראות בזנות פיתרון לעוני בו הן היו מצויות. החברה במאה ה - 19 בבריטניה החלה להתקדם לכיוון של מדינת רווחה כאשר יותר ויותר מוסדות פילנתרופיה שמטרתם הקלה וצמצום של סבל החלו לקום מה שגרם לשינויים מקיפים בחברה.⁸⁵

מעבר לשכר הנמוך שדרדר את הנשים לזנות, כל מושג החינוך וההשכלה היה חסום בפני נשים. השכלה היתה מנת חלקם של הגברים. נשים לא קיבלו חינוך ופרט למעטות מבנות המעמד הגבוה שגם עבורן תחומי החינוך כללו רק את מקצועות החינוך בבתי הספר היסודיים, נשאר הנשים בבורותן, ללא יכולות לרכוש לעצמן מקצוע שיאפשר להן להגיע לעצמאות כלכלית כך נשאר תמיד תלויות בגברים שבחייהן וכשאלו לא היו בסביבה, נשאר חסרות כל. ג'וזפין וג'ורג' ואיתם אחרים, קידמו את נושא ההשכלה עבור נשים שהתנפלו על ההזדמנות בהתלהבות רבה.

עם קבלת העדויות הקשות על השלכות החוק למחלות מידבקות והדיווחים המצמררים של סחר בילדים וילדות נאבקה ג'וזפין ללא לאות תוך סיכון חייה וחיי משפחתה ומקורביה עד להשגת התוצאה המיוחלת לאחר שנים של עבודת פרך גדושה באכזבות וב - 1886 בוטל החוק ופרק חדש נרשם בתולדות אנגליה שאמנם לא הביא למיגור הזנות אך הביאה סוף להתייחסות האכזרית והמשפילה ולא אנושית כלפי נשים.

ג'וזפין לא הסתפקה בשיפור מעמדן ומאבק למען הנשים בזנות באנגליה ובאירופה, והרחיקה ופעלה לביטול המיסוד בקולוניות הבריטיות, ביניהן הודו. תנועתה ופעילותה של ג'וזפין בטלר בהודו חשפה בפני בריטניה והעולם המערבי בכלל את המצוקה לה היו נתונות הנשים בהודו. החשיבות של המעשה במישור הפמיניסטי היה להראות שלא מדובר רק בחתירה לשוויון אלא בהוכחה על נחיצות וחיוניות הנשים כגורם משנה ומשפיע. ג'וזפין שלחה שתי חוקרות לבדוק את הנעשה בהודו. אחת התגובות לדוח ששלחו החוקרות על הנעשה בהודו היה של המשנה למלך - Lord Dufferin, שנוף בפעילות ואמר שמדובר באחוות אחיות זועמת המזהמת את טוהר מוסריות החברה ברעיונות דוחים. אבל את ג'וזפין אי אפשר היה להכניע כ"כ מהר ובספטמבר 1888, החוק הוסר גם בהודו. אמנם ביטול החוק לא הוביל למיגור הזנות אך כולם הודו איזו השפעה גדולה היתה לג'וזפין ולתנועתה על בית הנבחרים.⁸⁶

---

⁸⁵ I. Sigel, "Prostitution: Prevention and Reform in England, 1860-1914", By Paula Bartley, (Book Review), *Journal of Social History*, Vol. 36.4, (2003), p.1082.

⁸⁶ A. Burton, J. Bagchi, "Burdens of history: British feminists, Indian women & imperial culture, 1865-1915", *Resources for Feminist Research*, Vol. 27, Iss.3/4, (2000) p.135.

הקמת הפדרציה האבולוציוניסטית הבינלאומית על ידי ג'וזפין באנגליה הויקטוריאנית מראה איך הפכה הזנות לשדה מאבק כמחאה על הסטנדרט המוסר הכפול, על תפקיד המדינה בהסדרת התנהגות פרטית והעלאתה יחסי גברים נשים והצורך בשוויון לראש סולם העדיפויות בעולם.⁸⁷

סיפורה של ג'וזפין בטלר הוא בהרבה מובנים סיפורה של אנגליה שמתמודדת עם שאלות של שוויון וחירות שצפות ועולות לאור מצוקתם של מגזרים חלשים הסובלים מדיכוי והפלייה לעומת המעמד הגבוה האריסטוקרטי המבוסס והבטוח. המגזר הנשי היה אחד מהם, כשאוכלוסיית הנשים העניות, בנות המעמד הנמוך, קורסת וסובלת תחת עול הדיכוי, בשעה שרעיונות של חירות ושוויון מתגבשים והולכים אך פוסחים עליהם. אותו ציבור מדוכא היה צריך פה שיצחק את צעקתו וגוף שיגן עליו ויוביל אותו לקראת חירותו. אישה אחת בשם ג'וזפין בטלר, פמיניסטית, דתייה, לא בריאה במיוחד, עשתה זאת והצליחה. בנחישות, בחוכמה, בהתמדה, בכישרון כתיבה והבעה, בתכנון מהלכים ויותר מכל בתמיכה, עידוד ועזרה מבעלה ומשפחתה, פעלה לקידומן של נשים ונלחמה נגד חוק אכזרי, משפיל ולא אנושי, שפגע בנשים מוחלשות ופגועות - נשים בזנות.

• • • • •

הערה אישית

קרוב ל - 150 שנים עברו מאז פעלה ג'וזפין לביטול החוק למחלות מידבקות באנגליה, ולצערנו הרבה לא השתנה. אמנם חוק מעין זה לא קיים בארץ, או במקומות אחרים בעולם, אך קולות המיסוד עדיין נשמעים והזנות נשארה כפי שהיתה, חיה ונושמת שואבת אליה נשים מוחלשות, ובניגוד למה שרבים מאיתנו סבורים, נשים ללא בחירה אמיתית שנקלעו לזנות כתוצאה של נסיבות חיים קשות - גילוי עריות, התעללות, הזנחה ועוני.

גם המוסר הכפול לא השתנה, אמנם על פי החוק הנהוג בארץ, לא חלה על הנשים אחריות פלילית אך הן עדיין נלקחות לעיתים למעצר ומעוכבות לחקירה, בעוד "הלקוח" לא צד בעניין. הנשים הן אלו שמשלמות את המחיר הכבד בגופן ובנפשן והלקוח הוא בבחינת "מקבל שירות". יש לקוות שהמצב הזה ישתנה, ויאושר החוק להפלת הלקוח המונח על שולחנה של הכנסת בימים אלו ממש, שבמהותו מבין מה שג'וזפין וחבריה הבינו כבר הרבה לפנינו, שהזנות היא לא הסכם בין שני אנשים בוגרים, כי אם סחר ואלימות מהסוג הקשה ביותר כלפי נשים שהחברה רואה בהן כחפצים שנועדו להביא את המשתמשים בהם לפורקן מיני.

הפדרציה שהקימה ג'וזפין בטלר בשלהי המאה ה - 19 קיימת ופועלת עד היום. מכון תודעה היא נציגת הפדרציה (I.A.F) בישראל, לאה גרינפטר גולד מייסדת מכון תודעה, היא סגנית נשיאה של הפדרציה האבולוציוניסטית שהקימה ג'וזפין. לאה, אנוכי ומתנדביה הרבים של העמותה ממשיכים ונמשיך בעתיד, את מורשתה וצוואתה של אישה אחת שהלכה כנגד הזרם והצליחה.

עידית

⁸⁷ ל. גרינפטר גולד, "מדוע נשים עוסקות בזנות", www.criticalpedagog.org.il

ביבליוגרפיה:

- אוסישקין, שמואל, (תש"ו), **המשטר המדיני בבריטניה**, (אומה מולדת, ת"א)
- גרינפטר גולד, לאה, מדוע נשים עוסקות בזנות: בתוך: www.criticalpedagogy.org.il
- הלפרן, אבנר, (2001) הסוציאל דמוקרטיה במערב אירופה 1875 - 2000, (האוניברסיטה הפתוחה, ת"א)
- טיילור, קול, (תשכ"ג), **המשטרים הפוליטיים באירופה**, (הוצאת יחדיו, ת"א)
- עוז זלצברגר, פניה, (1999) "הדמוקרטיה הליברלית: מבט היסטורי", בתוך: ר' כהן - אלמגור (עורך), **סוגיות יסוד בדמוקרטיה הישראלית** (ספרית פועלים), עמודים 41 - 76
- Burton, A., Bagchi, J., (2000), "Burdens of history: British feminists, Indian women & imperial culture, 1865-1915", **Resources for Feminist Research**, Vol.27, Iss.3/4, pp.121- 123
- Cook, N., (2004) "Prostitution, Race, and Politics: Policing Venereal Disease in the British Empire", **Journal of the History of Sexuality**, Vol.13, Iss. 3, pp.382-384
- Fraser, A. S., (1999) "Becoming Human: The Origins and Development of Women's Human Rights", **Human Rights Quarterly**, 21.4, pp.853-906
- Howell, P., (2000) "A Private Contagious Diseases Act: prostitution and public space in Victorian Cambridge", **Journal of Historical Geography**, 26.3, pp.376-402
- Jordan. J., (2001), **Josephine Butler**, (John Murray Publishers, London)
- Laite, J. A., (2008), "Taking Nellie Johnson's Fingerprints: Prostitutes and Legal Identity in Early Twentieth-Century London", **History Workshop Journal**, Issue 65
- Levine, P., (1989) "So Few Prizes and So Many Blanks: Marriage and Feminism in Later Nineteenth-Century England", **the Journal of British Studies**, Vol.28.2, pp.150-174
- Pedersen J., S., (1987), "Education, gender and social change in Victorian liberal feminist theory", **History of European Ideas**, Vol.8, Iss.4-5, pp.503-519
- Pedersen, J., S., (1994), Liberal ideals and feminist organization in Victorian England: One cause or many? **History of European Ideas**, Vol.19, Iss.4-6, pp.733-739

Sanger W. W., (1937) **The history of prostitution**, (Eugenics Publishing Com. N.Y.)

Sigel I., (2003) "Prostitution: Prevention and Reform in England, 1860-1914", By Paula Bartley, (Book Review), **Journal of Social History**, Vol.36.4, pp.1081-1084

Summers A., (2006), "Which Women? What Europe? **History Workshop Journal**, Iss. 62, pp.214-231

Wolff, L., (1996), "The Boys are Pickpockets, and the Girl is a Prostitute: Gender and Juvenile Criminality in Early Victorian England from *Oliver Twist* to London Labor", **New Literary History** 27.2, pp.227-249